

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona,
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona,
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-szörös polt sor egyszer 20 fillér,
minden következéskor 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi együttes
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, december 24.

Uj csata indult az oroszokkal az egész vonalon

Budapest: A főhadiszállásról jelentik: Hadműveleteink a Kárpátokban kedvezően fejlődnek. A Latorca vidékén oroszok támadási kísérletét Valócnál visszautasítottuk. A felső Ung völgyében fenyvesvölgynél csapataink tegnap 300 oroszot elfogtak és tovább mentek előre. Támadásunk a lubkowi szorosától északra Liskó irányában tört nyert.

Orosz vezérkarnak december 18-án kelt hivatalos jelentése azt tartalmazza, hogy ezen arcvonalon 3000 emberünket elfogták és ágyukat és géptegyvereket is vettek el tőlünk. Ez az állítás kohott. Itteni harccsoportunk halottakban, sebesültekben és eltűntekben összesen két tisztet és 305 főnyi légénységet veszített. Egyetlen ágyu és egyetlen géptegyver se jutott az ellenség kezére.

A Krosno—Jaslo és Tuchow melletti, valamint a Dunajec alsó folyása menti harcok még tartanak. E folyó mentén az oroszok elmúlt éjjel is megújították hiába való és veszteségteljes támadásaikat.

Nida mentén ezidő szerint áll a harc. E folyó torkolata közelében ellenségnek Visztulán át épített hidját tüzelésünkkel felgyújtottuk. Tomasowtól délre csapataink kaukázusi ezredek éjjeli támadását visszaverték.

Szövetségeseinknek a Ravka és a Bzura szakaszért folytatott harcai még tartanak. Ilyenformán az egész arcvonalon új csata van folyamatban. Hófer altábornagy.

Visszavert angol támadások.

Berlin, december 23. A nagy főhadiszállásról jelentik:

A dünnákban Lombartzyde közelében és Bixchootól délre ellenünk intézett támadásokat csapataink könnyűszerrel visszaverték.

Richenbourg és Loavoue mellett angolokat tegnap ismét kivertek állásaikból. Richenbourg és az Aire—La Basée-csatorna között angoloktól elhódított összes állásokat, angolok kétségbeesett támadásával szemben is megtartottuk és megerősítettük.

December 20-ika óta 750 színes ember és angol, öt géptegyver és öt aknavető jutott keletünkre.

Chalons távolabbi környékén ellenség élénk tevékenységet fejtett ki. Silleytől északra, Rheimstól délkeletre Souainnél és Perthesnél ellenünk intézett támadásokat visszavertük, miközben franciák több helyen súlyos veszteségeket szenvedtek. Legfőbb hadvezetőség.

Változatlan a helyzet Lengyelországban.

Berlin. A nagy főhadiszállásról jelentik: Nyugat- és Keletporoszországban a helyzet változatlan. A Bzura és Ravka szakaszért tovább harcolunk. A Pilica jobb partján is változatlan a helyzet. Legfőbb hadvezetőség.

Török győzelmek.

Konstantinápoly, december 23. A kaukázusi arcvonalon csapataink Arbi felé mennek. 30 kilométernyire Köprikitől keleti irányban éjjeli támadást intéztek az oroszok ellen, kik számos halottat és sebesültet hátrahagyva, futásnak eredtek. Az Egyiptom megszállására vezényelt indus csapatok nagyszámúban deszertálnak és fegyveresen csapatainkhoz pártolnak. Miniszterelnöknek a hadvezetőség.

Tengeri győzelem.

Arad, december 23.

Az U. 9. Weddington német tengerezskapitány merész tengeralattjárója, párjára akadt a szövetséges hadsereg flottájában, a mi haditengerészetünkben. Nálunk is olyan egyszerű, szürke elnevezése van az ellenséges hajók rémeinek. A XII. számú tengeralatti naszád, amelynek Leitch Egon sorhajóhadnagy a parancsnoka, bravuros merészséggel megtámadott egy tizenhat nagy hajóból álló francia hajórajt és a zászlóshajót két jól irányzott torpedó lövéssel találta. Sajnos, a körülmények nem kedveztek a XII.-nek annyira, mint az U. 9.-nek, amely szapora egymásutánban három angol csatahajót súlyosított el. Kétségtelen, hogy a zászlóshajóban súlyos kárt tett és annyit megállapítottak, hogy a váratlan és vakmerő támadás nagy zavart keltett a francia hajórajban. Arra azonban a XII. nem vállalkozhatott, hogy a tizenhat nagy hajóval hareba boesátkozzék és így visszavonult, mielőtt támadásának teljes eredményében gyönyörködhetett volna. Ha a franciák hozzászoktattak volna ahhoz, hogy a veszteségeiket őszintén beismerjék, akkor az ő révükön meg tudhatnók. Így azonban várni kell, amíg kiderül.

Ugyanez időben egy francia tengeralatti naszád, a mely a mi partjaink közelébe jutott, a mi parti utageink és őrhajóink súlyosították el. Ugy látszik ez a cattaroi öböl táján történhetett, a melyet, a montenegróiak érdekében is, gyakran közelítenek meg a francia flotta különböző fegyveres és páncélos járóművei.

Már a hadjárat elején kitűnt, hogy

abban a munkafelosztásban, a melyet az entente államai egymás között intéztek el, az angol flotta a németek tengeri erejének megtörését, a franciák pedig a mi hajóink megsemmisítését tűzték ki célul. És noha a francia flotta hajóinak száma tekintetében nagyobb túlsúlyban van fölöttünk, mint az angolok a németekkel szemben, — ez a fölény a franciákat sem óvja meg a csapásoktól és kellemetlen meglepetésektől. A francia flottának 4 dreadnought-ja, 18 második és harmadosztályú páncélos hajója, 37 cirkálóhajója, 84 torpedó vadászó hajója, 149 torpedónaszádja és 55 tengeralattjáró naszádja van. Ezek a számok érthetővé teszik a franciák nagy elbizakodottságát, a midőn flottájuk az Adriai tengerre indult, hogy ott a miénket elnyelje. Most már a másik család érí őket: a második eset, a mikor a mi haditengerészetünk a hősi elszántságnak oly jeleit mutatják, a melylyel méltóvá teszik magukat a szárazföldi sereg vitéz haditetteihez. A Zenta cirkáló állt szembe először egymaga a montenegrói partokat blokádk alatt tartó francia hajórajjal; önmagát föloldozta, de az ellenségnek súlyos károkat okozott. Most pedig a XII. tengeralattjáró vállalkozó nem kovésbé hősi feladatra, amelynek sikere után baj nélkül vonulhatott vissza.

Ilyen fájdalmas tapasztalatokat szerez a francia hajóraj az Adrián. A dicsőséget, amelyet a szárazon nem tud megszerezni a köztársaság hadseregének Joffre, a történelem legbővebb szavu hadvezére, hiába várják

Boues de Lapeyréal admirálistól. A tengeri harcok sikerét nem az dönti el, hogy valamelyik fél több milliárdot tömhetett be a tengeri szörnyekbe, hanem a tengerészet tisztjeinek bravuros ügyessége, a legnehezebb feladatokra is vállalkozó vitéség. A míg olyan tengerészeink vannak, mint a minők a Zentán vannak és a minők most a XII-nek szereztek fényes dicsőséget, — nincs okunk nyugtalanodni az Adrián lebzselő francia flottától.

Katonáink árváiért . . .

Irta: **Lévay Mihály** országgyűlési képviselő.

A háboru napról-napra új feladatok, új kötelességek elé állítja a társadalmat. Nincs annyi balzsam Gileádban, amennyi a sok seb behegesztésére kellene e nehéz napokban. De ahol a csodatevő balzsam hiányzik, ott nem szabad most hiányzani a még csodatevőbb szeretetnek. Mert „a szeretet: mindent megért, mindent elvisel, mindent remél”, mint Pál apostol nagy igazán mondja.

„A szeretet tüdő, a szeretet kegyes”. A szeretet szinte emberfeletti türelmére van most szüksége a csapások keresztje alatt roskadozóknak. A szeretet kegyességére van szüksége ma a társadalomnak. Ha ez a szeretet nem üres frázis, hanem élő valóság, akkor nem ijedünk meg az új feladatoktól sem és készek vagyunk az új kötelességek vállalására.

Egyre többen kerülnek haza katonáink közül a harctérről olyanok, akik kenyérkereső munkára nem képesek többé. Mindinkább elfogja lelkünket a részvét, ha egy-egy család fő hősi haláláról értesülünk. Mindinkább fokozódik ezzel is az a kötelességünk, hogy a katonáink családjainak szomorú helyzetén segítsünk.

Nemcsak az állam teszi meg a maga kötelességét, a társadalom is kiveszi e nehéz munkából részét. Sajnos, eddig még nem indult meg olyan akció, amely a munkaképtelenné vált, vagy a csatában elesett hősök családjainak intenzív segítségét tűzte volna ki célul. Pedig éppen ezeken a családokon kell különösen segítenünk, ott kell megtörnünk a szeretet kenyérét, ahol nem lesz többé apa, aki azt megtörje óvéinek.

E nagy feladat megoldásához haladéktalanul hozzá kell fognunk. Ha ezt a társadalom újabb megterhelése nélkül megtudjuk tenni, csak annál nagyobb megértéssel találkozhatunk mindenütt. Mi lenne ez?

Az újévi köszöntések megváltása, szelvényes e hazában. Annyira el van terjedve ez a szokás, hogy egészen szegény sorsú emberek se sajnálnak újévi üdvözlésekért negyvenötven fillért, kiadni. A jobban szituáltaknál meg egész csinos összegek jutnak évenként erre a célra.

Rendelné el a belügyminiszter, hogy minden községben, a közoktatásügyi miniszter pedig, hogy minden iskolában gyűjtenék össze azt a pénzt csupán, amelyet újévi gratulációkra akartak költeni az egyesek, meg a családok; ugyancsak erre lennének felszólítandók a pénzintézetek, a gyárak és egyéb vállalatok; akkor mindjárt szép összeghez lehetne jutni, az emberek külön megterhelése nélkül. Hasonlóképpen kellene tenni a püspököknek is egyházmegyéjük területén. Ha másutt nem, a templomokban elhelyezett perselyekben tetemes adomány folyódnék be a kenyérkereső nélkül maradt katonák családok fölségítésére, hogy ha annak célját idején minden pap meghirdetné.

Gontól terhes, súlyos időkben úgy sincs semmi értelme a sztereotip b. u. é. k. botliknak; de meg a sok irka-firkálástól is megmenekednénk, ha az újévi üdvözlések megváltására elhatároznók magunkat. S hogy erre, kivétel nélkül mindenki el is határozza magát, ezt nagyon könnyű lesz elérni abban az esetben, ha az újságok néhány buzdító szóval ajánlják a felkarolásra érdemes ügyet olvasóinknak.

Közönségünk nem fog habozni, hogy ezt a buzdítást kövesse. Nem, különösen azért, mert e kiöl nem kérünk többet egyetlen fillérral

sem annál, mint amit újévi üdvözlésekre elkölteni szokott.

De egyöntetűen kellene ezt az akciót keresztül vinni, amely költségbe sem kerül. Az említett tényezők mindegyikének lehetően gyorsan ki kellene adnia rendelkezését, hogy még idejekorán végrehajthassák.

Ha a közönség tisztában lesz az adakozás módjával s tudni fogja, hogy éppen ennél a gyűjtésnél szolgálja a leghumánusabb célt s a gyűjtés megindítóinak szeméiyében megnyugodni látja azt a biztostéket, hogy tillérei hováfordítása kétséges nem marad: akkor biztosra vehetjük, hogy ez a hazafias akció megtermi gyümölcsét. Cseppékből lesz a tenger. Az újévi üdvözlések megváltási összege nem várt eredménnyel fog járni. En magpróbtáltam és saját tapasztalásom sikere hivatkozom.

Az újévi köszöntések megváltási összegét mindenki a honvédelmi minisztérium Hadsegélyező Hivatala özvegy és árva alapja javára fizeti be. A posta a Hadsegélyező Hivatal címére (Budapest, IV. Váci-utca 38.) feladott pénzküldeményeket portómentesen szállítja, ha az utalványra fel van jegyezve, hogy katonának szánt szörött adomány.

Barza ezredes két vitéz tisztjéről.

(A halálfejes század hősei. — Kiténtetésre felterjesztett harminchármasok.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 23.

Az aradi háiezred vitézségének hű krónikás adatait szolgáltatta az Aradi Közlöny azokban a cikkekb, amelyekben a háboru folyamán a harctérről betegen, sebesülten hazakerült tisztjeinek előadásából beszámolt az északi harcokról, a legtöbbyire tulnyomó orosz erő ellen vívott küzdelmekről. Bőven és önfeláldozóan hullatták vérüket a királyért és házáért a harminchármasok, akiknek tömör sorait megbontotta, megritkította az ellenség tüze, golyózápora, de az ezred szellemét, a régi Moravánál harcolt harminchármasoktól átörökölt harci tüzet és lelkesedést nem olthatta el, nem csökkentette a harcok súlyos sora sem.

A király elismerése jeléül Barza Simon ezredparancsnok mellére tüzte már a kiténtetö harmadosztályu hadiékítményes vaskoronarendet és a kiténtetett ezredes Varjassy Lajos polgármester gratulációjára adott válaszában maga háritotta át a kiténtetés érdemét vitéz aradi katonáira, bátor aradi tisztjeire. Amily lelkesedéssel követték Barza ezredest katonái, ép oly szeretettel és gonddal tekintett rájuk a katonáival együtt küzdö nagy tudásu parancsnok és nem mulasztott el egyetlen alkalmat sem, hogy kiemelje egyes tisztjei, katonái kiténtetö vitézségét.

Azok között a felterjesztések között, amelyeket a hadsereg parancsnoksága utján a főhadvezetőség elé kiténtetésre javasolt tisztjeiről felterjesztettek, a sajtóhadiszálláson levö haditudósítók sok érdekeset találtak. Beszédés irások ezek a sokszor a harc zajában a rövid szünet alatt, vagy a csapatok éjszakai nyugalma közben ceruzával írt előterjesztések, amelyekben az ezred-, vagy zászlóaljparancsnok röviden vázolja az ütközetet és azokat a hőstetteket, amelyekért bajtársait — tisztjeit, altisztjeit és közkatónákat — a legfölsöb kiténtetésre méltóknak találja. Ezek közt az irások között vannak Barza Simon ezredesnek kemény és egyenletes kezevonásai.

Meleg szeretettel és a legnagyobb elismerés hangján emlékszik meg előterjesztésében Barza ezredes a parancsnoksága alatt álló 33. (aradi) gyalogezredhez tartozó Eitel Károly kapitányról és Stemp János főhadnagyról. Mindketten a 8. századnál harcoltak és a háboru alatt is megörizték azt a barátságot, amelynek követésre méltó példaképei voltak a béke idején. Kiemeli az ezredes, hogy a legénység a rajongásig imádta a két tisztet, kik a háboruba való vonuláskor mindegyik katonájuknak siphájára halálfejet varattak, rajta a felirással:

— Győzelem vagy halál, de nem hátrálunk meg soha.

Ehhez a jelszóhoz hű is maradt a század és a két barát, kik a Sroki melletti ütközetben egy napon sebesültek meg. A kapitány a rajvonalba feküdt és maga is puskával lőtt, amikor ellenséges golyó súlyosan megsebesítette. Katonái azonnal segítségére siettek, hogy hátravigyék, de ő félve attól, hogy a sűrű golyózáporban katonáit baj érhetné, miközben őt visszaviszik, megparancsolta, hogy azonnal kuszának vissza a rajvonalba a heiyükre. Mikor látta, hogy nem tágitanak mellöle, elővette revolverét és azt mondta, hogy föbelövi magát, ha azonnal nem hagyják egyedül.

Amint tudjuk: Eitel kapitány sebesülten hadifogságba került, Stemp főhadnagy pedig belehalt sebébe.

Pót-népfelkelö szemlék. A honvédelmi miniszter rendeletet adott ki, amelyben tudatja, hogy mindazok a népfelkelésre kötelezettek, akiket a szemlére behívtak és ott meg nem jelentek s ezt az elmaradásukat elfogadhatóan igazolni nem tudják, az 1890. évi 21. törvényeikk szerint büntetik. Utasítja a miniszter a törvényhatóságokat, hogy indítsanak nyomozást az iránt, kik azok, akik a bemutatö szemlén meg nem jelentek meg. Mindazok a népfelkelésre kötelezettek, akik összeírás végéig meg nem jelentek, kihallgatandók. Az eimardt népfelkelésre kötelezettek 1915. január 4-én és 5-én, január 25. és 26., Budapesten pedig január 7-én, 8-án, 9-án, 25-én 26-án utöb bemutatö szemlén kötelesek megjelenni.

A gazdák korpaszükségletének biztosítása. A földmivölésügyi miniszter gondoskodni kívánt arról, hogy a gazdák állataik takarmányozásához szükséges korpamennyiségeket a mai rendkívüli viszonyok közt is megteleölő áron szerezhessék be. E célból a miniszter úgy a fővárosi, valamint a vidéki malmoknál nagyobb korpakészleteket kötött le s az ekként rendelkezésre állö korpakészleteket eredeti áron bocsátja a gazdaközönség rendelkezésére. A korpa ára métermázsánként a következő: a) buza- vagy rozsa-korpa 14 korona, b) árpa-korpa 16 korona, c) tengeri-korpa 10 korona 50 fillér. Amennyiben egyes malmok árpakorpát buza- vagy rozsa-korpával keverten állítanak elő, az ilyen korpa ára ezen árak alapul vételo mellett a keverés arányában számítandó. Az árak száak nélkül készpénz fizetés mellett a malomban, vagy a malom rakodó állomásán átvéve értendök. A korpa az egyes malmoknál a m. kir. gazdasági felügyöléségek által kiállítandó utalvány alapján szerezhethö be. Az a gazda tehát, aki korpát akar vásárolni, forduljon az illetékos vármegyei gazdasági felügyöléséghöz s a községi előljárásság által kiállított bizonyítvánnyal igazolja a takarmányozandó állatainak számát s ehhez képest azt a korpamennyiséget, amelyre neki ezen állatlétszám egy havi takarmányoztatása céljából szüksége lesz. Ezen utalvány alapján a korpát a gazdaközönség az utalványon felsorolt malmok bármelyikéül megvásárolhatja. Egy havi szükségletnél nagyobb mennyiséget egyszerre senki sem vásárolhat.

Visszavonulnak a szövetségesek Flandriában.

(Kedvezőlen az angolok és franciák helyzete Nieuportnál és Ypernnél. — A németek fölénye.)

Távirati tudósítás.

GENFBOL a Lokalanzeiger jelenti: A szövetségesek úgy rosszul érzik magukat Nieuportnál, mint Ypernnél. Ez magyarázza meg a franciák és angolok visszavonulására előkészítő legutóbbi francia jelentésnek azt a passzusát, amely szerint a németeknek sikerült állásaikat és valamennyi organizációjukat megerősíteni. A katonai sajtó arra buzdítja a hadvezetőséget, hogy ne engedje magát lehangozni a németek sikerei által az Argonneokban.

Az Yser-menti harcok.

Rotterdam. A Nieu Rotterdamscher Courantnak jelentik Oostburgból, a belga határról: Vasárnap reggel Nieuport irányából erős agyudörgés volt hallható. Valószínűleg egy angol flotta vett részt a harcban. Vasárnap este esőnd volt.

Amsterdam. Telegraph jelenti Sluisből: A szövetségesek az Yser mentén osónakokon és tutajokon harcolnak, különösen pedig Lambartzyde mellett elvonuló árterületen, ahol a harc a leghevesebb. Keyennél és Eessennél is folynak harcok, hogy a németeket Dixmuiden kiűrésére kényszerítsék. Az angol jelentés, amely azt mondotta, hogy Middelkerkénél át van törve a német front, hazug. Ép ilyen hazug az a hír is, hogy Rousselareét a szövetségesek megszállták volna.

Joffre az angolokat okolja egy vereségért.

Berlin. Lokalanzeiger jelenti Genf-ből: A szövetségesek tegnapi Neu-Capelle melletti vereségeért, ahol a németek igen sok ellenséges lövészarkot foglaltak el és számos foglyot ejtettek. Joffre jelentése szövegének szöszertinti értelmében egyedül az angolok felelősek. Beismeri a hivatalos jelentés, hogy Mirecourttól északra egy német század kézi gránátokkal kiűzte a franciákat elfoglalt állásaikból és hogy a németek az argonnei erdőkben St. Hubertnél kivívott tételnyüket megnagyobbították.

A Reuter ügynökség jelenti Boulogne-ból, hogy oda egy idő óta naponta negy-ötszáz sebesült érkezik vasuton. Igen sok angol tüzer volt közöttük, akik résztvettek a legutóbbi harcokban. A németek ugyanis lötték Armentierst és egy éjszaka este kilenctől reggel hétig több gránát hullott a városra, amely sokat szenvedett a tüztől, emberéletben azonban kevesebb kár történt.

A belga katonák pusztulása.

Rosendaal: Harag és megbotránkozás hangján beszélnek az angolokról, az ide érkezett belga partilakók. Fagyos éjjelen hagyták el az Ostende körüli falvakat. Westend szenvedett a legtöbbet a lövetés által. Tekintélyes polgárok mondják, hogy le Havreből azt az ígéretet kapták, hogy a partokat többé nem fogják bombázni és az angolok hivatalos ígéret ellenére megismételték a támadást. Nagy a gyűlölet a "kiméletlen gyilkosok" ellen, ellenben dicsérik a németek eljárását és azt mondják, hogy különösen a népfelkelők megelégednek azzal, a mit kapnak és elviselhetővé teszik az ellenséges uralmat. A menekülők elbeszéléseiből kivehető, hogy a belgák drágán fizették meg, hogy a franciák vezették Lombardizyknél és St. Georgnál a hadművele-

teket. Azt beszélnek, hogy Albért belga király rohám előtt végig lovagolt a belga hadállásokon és így szölt a katonákhoz:

— Bajonettetekkel utat vágtok hazánkba és addig nem pihenhetek, míg ez meg nem történt.

A belgák és a franciák Nieuporttól keletre fekvő magaslatok ellen intézett rohamokban hiteles források szerint kilencven-százezer embert vesztettek.

A német tüzérség fölénye.

Amsterdam. A Times levelezője Epornayból a Rheims melletti ütközetek méltatása közben így ír december 15-én: A német tüzérség nem ismer éjjeli pihenést. Mikor legutóbb Berruban és Nogent l'Abesseben birtelen eihallgattak az ágyuk, azt hitték, hogy a németek visszavonultak Rethelbe. Reggel francia pilóták repültek fel, hogy felderítsék a helyzetet. A németek nem vonultak vissza, mert a gyalogság lövészárkaiban volt. Az élelmezési oszlopok most is Saint Hilaire le Petit től északra voltak, de a tüzérség nyomtalanul eltűnt. Egy század lovasságot küldtek Berru irányába, hogy derítse fel a helyzetet. Ennek sem sikerült a német agyudörgés magára vonnia. Tíz órákor hirtelen Sileryben gránátos esett. A franciáknak menekülniük kellett. Világos, hogy a németeknek sikerült éjszaka észrevétlenül állásaiktól délkeletre tizenöt kilométernyire elvinni az ágyukat. Francia repülők ismét felszálltak, de a német ágyuk azonnal eihallgattak. Ellenben a gyorstüzelő ágyukból golyózáport zúdítottak a repülőkre és ez a felderítés sem sikerült. A németek mesterien érik ágyukat, zaktárait és szertárait felülről megszközni saját pilótáik berepülék a német területet és ha a legcsekélyebbet is észreveszik, megváltoztatják a maszkirozást, mindaddig, míg a felismerhetőség lehetetlenné van tőve.

Zürich. Müller Károly alezredes a következőket írja a svájci lapoknak: Minthogy a németek ütegeik állását gyakran változtatják és ezek kívül állásaik kiképzését és felfedezését nagyszerűen tudják leplezni, a francia ágyuk elárasszák tüzzel azokat a pontokat, amelyekről azt hiszik, hogy el vannak foglalva, de ennek nincs hatása. Érthető, hogy ez a tüzérségi harc nem igen lelkesít gyalogsági támadásra. A katonák érzik, néhány elhibázott kitérés után, már ösztönszerűleg is, hogy eredményre nincs kilátás. Több bizonyíték van arra, hogy a megismételt eredménytelen támadások inkább lehangozóan, mint bátorítólag hatnak a francia seregekre. Közélt szól az a nagy szám, amelyet az önként megadó és az ellenséghez átszökő seregek tesznek ki. A visszavonulásnál egyszerűen fel sem kelnek és elfogatják magukat. Egy pár ilyen elfogottnak a kihalgatásául legtöbbször tartózkodók voltak, az tűnt ki, hogy meguntak már a nagy veszteségekkel járó hadvezetést, mert nem látják annak a célját. Feleségük és gyermekekük van otthon és nem látják be, hogy miért ölessek magukat szükség nélkül. A Maas menti St.-Michie-ből egyhangulag azt jelentik, hogy francia rezervisták tömegesen elfogadják magukat azóta, amióta megtudták, hogy előjárójuk és a sajtó hazudtak, mert a németek nem lö-

vik agyon a foglyokat. Egy francia tartalékos az öt kihallgató német tiszt előtt azzal indokolta meg önkéntes megadását, hogy családja van otthon. Mikor a tiszt azt mondotta neki: „ez még nem ok arra, hogy egy katona gyáva legyen“, határozottsággal így válaszolt: Nekem ez elég ok.

Védik a Scheldét a németek.

Amsterdam. A németek a Schelde torkolatát esetleges angol flotta támadást várva, erős védelmi állásba helyezték. A német csapatokat feltűzelte a lengyelországi győzelmi hír. Azt mondják: Most már elkészültünk a franciákkal, angolokkal is!

Irek az angolok ellen.

Rotterdam. Dublinban plakátot foglaltak le, amelyen az ir forradalmárok így izgatnak: Nem szolgálunk angol királyt és brit császárt, hanem Irországot!

A francia kamara bízik a sikerben.

Berlin. A Lokalanzeiger jelenti: A francia minisztertanács megváltoztatta a kamarában és a szenátusban felolvasandó nyilatkozatának Franciaországnak a semleges államokhoz való viszonyáról szóló részét, mert a legutóbbi események óvatosabb szövegezést tettek ajánlatossá. Ellenben kiélesítették azt a passzust, mely Németországot teszi felelőssé a háborúért, hogy a parlament megbotránkozását iascenirozhasassák.

Páris. December huszonekedikén a kamara ülésén Deschanel elnökölt. Megemlékezett az elesett képviselőről. Ezután Viviani felolvasta a kormány nyilatkozatát és kijelentette, hogy Franciaország Erópa végleges felszabadításáig küzd. Amikor Belgium rekonstrukciójáról szölt, a képviselők éljenztek. A sikert biztosnak mondta, mire a kamara ünnepelte Vivianit. A benyújtott törvényjavaslatokat másnapra halasztották. A szenátus ülése hasonlóan folyt le.

Bombavető ellenséges repülők.

Rotterdam, december 23. A Times jelentése szerint e hó 20-án tizenkét bombát dobáltak Zeppelinnek Brüsszel közelében lévő házra. Ugyanez a lap jelenti, hogy egy angol pilóta hidroplánon Ostende fölé repült és kilenc bombát dobott a városra. A pilóta azt hiszi, hogy a bombák jelentékeny károkat okoztak.

Strassburg (Elzász), dec. 22. Ma délután 8—4 óra között egy ellenséges repülőgép jelent meg a város felett és az újkirchi Mühlberg közelében bombát dobott le, mely egy üres bódót és egy gabonahombárt rongált meg. A bomba egyes szánkjai a kereskedelmi kikötőbe is eljutottak. Senki sem sebesült meg. A repülőgépre, mely 1500—1700 méter magasságban tartózkodott, többször rálőttek.

Az Aradi Közlöny diszes naptárát minden negyedeves előfizető, amennyiben előfizetési hátralékban nincs, — az esetben is, ha az előfizetést havonként utítja meg, mint minden évben, az idén is — ajándékul kapja. Minden új előfizető, aki december 1-én negyedévi előfizetéssel belépett az előfizetők sorába, ajándékul ingyen és bérmentve kapja az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptárát az 1915. évre. Kérjük azokat a t. c. előfizetőinket, akiknek előfizetési tartozásuk van, azt idejekorán rendezzék, hogy a naptártennakadás nélkül megküldhessük.

Bugarin alezredes hősi halála. Karácsonyi ünnep a kórházban.

(A kisszentmiklósi tüzerek gyásza. — A legvitézebb tüzértiszt. — A tarnawai csata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 23.

A kisszentmiklósi lovas tüzerütegosztályt, amely annyi hősiességgel oly szép sikerrel küzdött végig Galícia földjén az orosz ellen viselt harcokat, súlyos veszteség érte. A hős tüzértisztek leghősiesebbjét: az ütegosztály kiváló parancsnokát Bugarin alezredes a harc terepen kapott súlyos sebesülése következtében elhunyt.

A nagy háború hősi katonái közül nem maradhat el a kisszentmiklósi lovastüzérek neve és azok a hőstettek, amelyeket a derék tüzerek kitűnő parancsnokuk buzdításával, vesztésével véghezvittek. Amint az Aradi Közlöny annak idején megírta: még az augusztusi galíciai harcokban azt a feladatot kapta a lovastütegosztály, hogy mintegy másfél orosz hadtestből álló ellenséges erőt tartóztasson től mindaddig, amíg a mi csapataink gyülekeznek és a harcba beleszólhatnak. Tizenhat óráig tartott ez a föltartóztatási harc. Koru hajnalban vonultak ki a kisszentmiklósi tüzerek a meghatározott pozíciókba és a gyanútlanul, zárt sorokban előnyomuló orosz csapatokban a bámulatos pontossággal célzó lovas tüzerek srappelljei, gránátjai borzalmas pusztítást végeztek. A meglepő támadás után órák múltak el, amíg az oroszok tüzérőségüket föl tudták vonultatni a gyilkos tüzelést folytató kisszentmiklósiak ellen. A hősi küzdelemben előljárt az ütegosztály vitéz parancsnoka. Bugarin alezredes ott volt mindenhol, ahol kellett. Itt az ágyúk tüzelését irányította, amott a visszavonuló ellenséget figyelte meg és oldalbatámadásukról rendelkezett, a harmadik helyen a szorongatott helyzetbe került üteget segítette ki hirtelen rohammal, amelynek élén ő maga vágatott. A harcban vállán megsebesült, azonban észre sem vette sebeit, amíg katonái nem figyelmeztették rá. Hamarosan beköltötte a sebet és ment tovább harcolni. A kötélen átszivárgott a piros vér, de az alezredes nem hagyta el egy pillanatra sem helyét.

A vaskoronarend harmadik osztályának hadiékítményes kitüntetését kapta a hőstettért Bugarin alezredes és kivüle az ütegosztály több tisztjét, altisztjét tüntette ki a leg több hadur a hősi harcért. Sebesüléséből hamarosan felgyógyult a vitéz alezredes és újból átvette a tizenhat óras ágyuharcot híressé, dicsőséggel koszoruzottá vált kisszentmiklósi lovastüzérek parancsnokságát.

A Varsó-Ivangorod elleni offenzívánk idején az alezredes újból megsebesült. A kisszentmiklósiak a San folyó mentén harcoltak. A tarnawai ütközetben a hős alezredes sokkolt haláltmegvető bátorságával járt a tűzvonalban. A lovastüzérek ágyúi szórták, osztották a halált a makacsul harcoló oroszokra. Az oroszok tüzérősége lassan fölfedezte a kisszentmiklósiak állásait és a gránátok szaporán hullottak a mi ágyúink elé, közé. Az egyik gránát épen Bugarin alezredes mellett robbant fel. Az ütegosztály parancsnoka lóháton vágatott egyik ágyújához, hogy meggyőződjön ott működő tüzerei helyzetéről. Az ellenséges gránát egyik szétrepülő hatalmas szilánkjára az alezredes fejét érte. A gránátszilánk nagyobbik része leperdült a tüzércsákóról, egy kisebb szilánk azonban átütötte a kemény csákót és beszakította Bugarin alezredes koponyacsontját.

A súlyosan megsebesült alezredest, amelyen gyorsan csak lehetett, elszállították a harc téről és Budapestre vitték, ahol Herczel báró szanatóriumában maga a kitűnő sebészprofesszor vette gyógykezelés alá. Veszélyes műtétet hajtottak végre az alezredesen. Herczel báró az operációnál tizenkét csontszilánkot vitetett el szerencsésen a koponyasebész részecskék és a csákóbélés darabkái az agyvelőbe és az operatív beavatkozás már nem előzhette meg a fertőzést okozó idegen részecskék következtében beállott agyhártyalobot.

A súlyos betegséget nem bírta ki a sebesült alezredes és sokolpianinai Bugariu Emil báró a kisszentmiklósi tüzerek bálványozott alezredese tegnap, kedden hajnalban 4 órakor befejezte hősiessen végződött életét. Holttestét Zágrábba szállítják, ahol a családi sírban helyezik a katolikus egyház szertartása szerint örök nyugalomra.

Bugarin alezredes nemcsak katonáinak volt szeretetben álló, rajongással követett parancsnoka, hanem a társas életben, Aradon is nagy szimpátiával találkozott. Szeretettreméltó egyénisége és nagy tudása a harc terepen sem maradt hatás nélkül. Minden bajtársa, tejjebbvalója a legnagyobb barátsággal és szeretettel érintkezett a vitéz alezredessel. Súlyos megsebesülésének hírére Pateani báró vezérőrnagy alezredes lavashadosztály parancsnoka sirva fakadt és úgy ő, mint Krautwald báró altábornagy személyesen siettek a hadosztály tüzérőségének legvitézebb tisztjét gondos ápolással, gyengéd szeretettel elszállíttatni a harc téről, amelynek földjét utolsó percig védte, vérével megöntözte.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: d. u. fél 4 órakor Hamupipóke, gyermek-operett.

Péntek: d. u. Kornevillei harangok, este: Lengyelvör.

Szombat: d. u. Kabarét és Vörös ördögök, este: Svihákok, új betanítás.

Vasárnap: délután Gül baba, este: Lőcsei fehéraszony, daljáték. Ujdonság.

* Karácsonyi színjáték az Apollóban. Ma, csütörtökön délután és a szent estén végtelenül elbájoló, hangulatos alkalmi darabot mutat be az Apolló-színház. Mi atyánk ki vagy a mennyekben a címe a finom poézissal átszótt karácsonyi színjátéknak, melynek szépsége nemcsak a gyermekek, hanem a felnőttek lélekét is betölti. Azok a szülők, akik gyermekeiknek szórakozást keresnek arra az időre, a míg a Jézuska elhozza türelmetlenül várt karácsonyfát s az ajándékokat, leghelyesebben csokszemek, ha az Apollóba engedik őket. A hangulatos karácsonyi alkalmi darabon kívül tanulságos természetutáni felvételek, kacagtató bohózatok, amerikai vasuti drámák s háborus aktuálisok szerepelnek a csütörtöki műsoron, amely ép úgy érdekes s lebilincselő a gyermekek számára, mint elsőrangú szórakozást nyújt a felnőtteknek is. Az előadások pontban délután 3 órakor kezdődnek.

* „Meghalt a gólya“! A század legsikerültebb vigjáték-szágere legközelebb kerül színre az Urániában.

(Hálás betegek és sebesültek. — Az elmebajosok karácsonya.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 23.

Messze északon dörögnek az ágyúk, emberkéz irányítja őket, emberek osztják embertársaiknak a halált, míg idehaza karácsonyi békesség szállt a szívekbe, zöldelő karácsonyfákon a szeretet gyertyái lobognak és ragyogó fényük mellett testvériességben egyesülnek az itthonlévők. Ünnepeljük a karácsonyt, a szívünkben tiszta, mély szomorúsággal és hittel, rendíthetetlen, erős hittel.

Az aradmegyei kórház ma délután négy órakor tartotta meg karácsonyi ünnepélyét. A kórház kápolnája volt az ünnepély színhelye és minden zugát megöltötték a betegek. A osikos és kék betegköpeny ott tarkállott a padok között, megtört, öreg emberek, arcukon a szenvedés nyoma, és fiatal katonák, apró gyermekek, sápadt arcú asszonyok ültek a padokban. A meghatottság minden arcon és a hálá kifejezése a szemekben. Ami üres hely maradt még, azt a nézőközönség foglalta el és a kápolna egyik sarkában a hatalmas karácsonya, amelynek ágai roskadtak a sok ajándéktól. Megszólt az orgona hangja, amelyet ének kísért, alhatatosan szállt a magasba a karácsonyi ének, azután Vörös Tivadar segédlelkész intőzött keneteljes szavakat az ünnepi közönséghez. A szentbeszéd után ismét megszólt az énekszó, majd a közönség sora látogatta az egyes kórtermeket. Minden terem közepén karácsonyfa díszelt és az asztalokon sorba kirakva a sok ajándék-doboz, amelyből minden betegnek egyformán jutott. Zimmermann Károly dr., a kórház nagy tudású igazgató-őorvosa kalauzolta a közönséget a termeken keresztül. Dálnoki Nagy Lajos alispán vezetése mellett a megyei tisztviselőkar is megtekintette a betegeket, az alispán nyájasan érdeklődött a betegek állapota iránt és örömmel konstataálhatta, hogy az ellátással, kezeléssel mindenki meg van elégedve és mindenki dicséri Zimmermann drt, aki igazán önfeláldozó munkásságot fejt ki a nagy kórház vezetésében. Még a súlyos betegek is mosolyogva és vidáman fejezték ki meglepedésüket és nem volt panaszuk a szerb sebesülteknek sem, akiket éppoly gondos ellátásban részesítenek, mint a mi katonáinkat.

Utóljára maradt az elmeosztály karácsonyi ünnepélye. A csendes viselkedésű elmebetegek körülállták a karácsonyfát, amelyen cukrok és édességek mellett pipák, dohányzacskók, szivarszipkák csüngtek.

Löwinger Miksa dr. főorvos odafordult az egyik elmebeteghez:

— Na, Horvát, mondja el a karácsonyi imát.

A megszólított olvasni kezdi az imát a kezében lévő könyvből, értelmesen, tisztán eszenegnek az imádság szavai, észre sem lehet venni, hogy Horvát örült, akinek eskóros rohamai vannak és aki egyszer elmezavarában agyszurt egy embert. Az imádság végeztével egy másik örült mondotta el a Miatyánkot, szépen, folyékonyan, csak mikor befejezte az imát, akkor torzultak el bárgyu mosolyra vonásai. Egy harmadik elmebeteg a Hiszakegyet mondotta el, az ünnepélynek ezzel vége volt, Löwinger dr. megdicsérte az elmebetegeket, akik hálakodó szavakkal köszönték meg a jószágát és egyben bejelentették, hogy a karácsonyán lévő ajándékok közül melyiket választották maguknak.

— Boldog ünnepeket kívánunk — mondták a távozó közönségnek, aztán magukra maradtak nagy örömben a csillogó karácsonyfa mellett.

Varsó fenyegetik a németek.

(Zeppelinek a lengyel főváros fölött. — Az oroszok várják a külső erődösztromát. — A galíciai és kárpáti harcok.)

Távirati tudósítás.

Berlin—Bécs—Budapest, december 23.

Stockholms Dagblad katonai munkatársa ezt írja a heretéri helyzetről:

— A német és osztrák-magyar jelentések egybehangzóan és igen határozottan azt mondják, hogy a központi hatalmak seregeinek hadműveletei Lengyelországban és Galiciában az egész vonalon az oroszok visszavonulását eredményezték. A két főhadiszálas jelentéseiből világosan kitűnik a diadal nagysága. Ez a két jelentés tárgyilagos és józan.

A német kommuniké kifejezetten „döntésről” beszélt. A berliniek pedig már tudják, hogy mit jelent ez az egyszerű szó a keleti frontról érkezett üzenetben. A német és osztrák-magyar csapatok döntésének gyümölcseit még nem lehet áttekinteni. Bővebb részletek szükségesek, különösen az oroszok visszavonulásának irányát illetően, hogy a győzelem terjedelmét meg lehessen ítélni. Azonban már most nem tagadható, hogy ez a győzelem értékben felülmul minden sikert, amelyet eddig mindkét oldalról elértek a háború folyamán.

A diadal dicsőségét ez egyszer Ludendorff és Ludendorff megosztja az osztrák-magyar had-

vezetőséggel, amelynél hőtendortti Conrad szövös munkája most gazdag jutalmat talál.

Német önkéntesek hősiessége Limanovánál.

Berlin. Leonhard Adelt, a Berliner Tageblatt tudósítója jelenti a galíciai sajtóhadiszállásról: A nyugatgalíciai harcmezőre küldött német csapatok megérkeztek után azonnal tűzbe jutottak. Az ezredek legénysége hatvan százalékig önkéntesekből állott. Ezek a fiatal tüzes katonák nem voltak visszatarthatók és a limanovai több napos ütközetben halálmegvető bátorsággal megostromolták az oroszok által megszerített Mordarka magaslatokat. Több diadalt arattak. Közvetlen mellettük hősi halált haltak a gyalog rohamozó honvédkisadósok, köztük Thun Leonárd gróf százados. A tűzvonalból hátravitt sebesült németeket a legszeretetteljesebben ápták. Saybuschban Károly István főherceg saját kastélyában adott szállást megsebesült német tiszteknek.

A németek célja: Varsó.

London. A Times szerint Lengyelországban van a főharctér. Ha az oroszok ottani vonalát áttörik, akkor a galíciai orosz sereg helyzete kritikussá válik.

Milano. A Secolo Pétervárról jelenti: A Visztula balpartján a Bzurától a Rawaig és a Nidáig tartanak a küzdelmek. Legerősebbek a harcok Schacrew és Skierniewicie között, ahol a németek a varsói utért harcolnak.

Köln. A Kölnische Zeitung írja: December 16-án az orosz vezérkar azt jelentette, hogy az orosz csapatok Lovitztól északkeletre valamivel hátrább vonultak, mert kedvezőtlen körülmények voltak. A front többi részén az orosz támadások lekötötték a németek és megakadályozták, hogy a főtámadás helyén beavatkozhasanak. Az oroszok stratégiai manőverje megállította az osztrák-magyar haderő előretörését a Kárpátokban. A Times levelezője ehhez a jelentéshez a következő kommentárt fűz:

„A fontos jelentés mutatja, hogy a Kárpátokban és a Visztula mentén folyó o dalmozdulatokat igen nagy mértékben hajtják végre. Katonai szakembernek azt a kérdést kell felvetnie, mennyire lehet ezeket a mozdulatokat folytatni. Mindenképp stratégiaiilag fontos, mert az ellenséget abba a helyzetbe hozhatná, hogy az orosz összekötő vonalakat oldaltámadásnak tegyék ki. A németek ezért nem is veszik tekintetbe egy sziléziai betörés veszedelmét és nem vonakodnak a Kárpátokhoz küldeni erőket és ezáltal a Canstochau—krakói frontjukat gyengíteni. A Visztula bal partján, úgy látszik, a németek épen úgy jártak, mint Calaisnél. Erősítéseket hoznak Németországból, talán nyugatról, az Itow—Bzura—Visztula találkozásába, amely épen olyan, mint az Ypernesatorna és a tenger közti telep, míg Calais Varsóval lehet összehasonlítani. A német előnyomulás megállott, valószínűleg nem is jár majd tovább. Az ellenség állása inog már, egyáltalában nem biztos. Oldalában van Novo-Georgievsk vára, amely erősebb mint Thorn, továbbá a Visztula jobb partján vannak az orosz csapatok, amelyek a német seregeket a

Mlawára visszavetették. Ha a Visztula befagy, akkor az oroszok könnyebben mozognak az ellenség oldalán. A helyzet olyan, mint mikor Antwerpent tartotta magát még a belga-angol sereg. Varsó nincs veszélyben, minthogy az oroszok a lovitzai és az Alsó-Bzura menti retetélos erős állásokra támaszkodnak és Nevo-Georgievsk is védi őket. Ha a stratégia nem esik, akkor emonahájuk, hogy a németek nem képesek az orosz összekötő vonalakat fenyegetni.”

— Mindezek ellenére — írja a Kölnische Zeitung — az egész orosz haderő gyors visszavonulásban van. A német balszárny az alsó-Bzura mellől nyomul előre, alább délre Petrikau és Przegorz a mienk, valamint Krakó és a Kárpátok előteréből szövetségeseink seregei észak felé üzik az ellenséget, amely ezen a vidéken súlyos veszteséget szenvedett

Amsterdam. Pétervárról jelenti a Timesnek: Az ellenség mozdulatainak stratégiai értékelesenél figyelembe kell venni, hogy a németek célja nem Varsó bevétel, vagy Przemysl felmentése, hanem hogy megakadályozzák az orosz inváziót Sziléziába. Ez magyarázza meg a német főparancsnok rövidlátó eljárás módját, amely egy nyilvánvalóan lehetetlen, sematikus operációs tervhez ragaszkodik. Ebből az oroszoknak és szövetségeseiknek van haszna. Az ellenség kijön a lövészárkaiból és nyugodtan le lehet gyilkolni. Mindezek a kísérletek csak eltolhadják a tesztelés óráját. Az orosz seregek csak egy köhajtásnyira vannak Szilézia határától,

Krakótól északabbra, és végül is Krakó a kulcsa a most fejlődésben lévő operációknak. (A dolgok fejtetőre állításában a Times emberei versenyen kívül álló művészetig fejlődtek.)

Berlin, december 23. A „Vossische Zeitung” Amsterdamból jelenti: A pétervári távirati ügynökség közölte, hogy az orosz hadvezetőség utolsó jelentéséből nyilvánvaló, hogy a németek legközelebbi célja Varsó. Ha Varsó körül nyílt ütközetre kerülne a sor, akkor a németek egészen másként fognak járni, mint Lodznál. A front ugyanis, a melyet az oroszok most elfoglalnak, ötven mérföld hosszú s a Visztulától délre a Bzura keleti partja mentén Ravka egész hosszában terül el.

Rémület Varsóban.

London. Az angol lapok, különösen a Daily Telegraph Péterváron át érkezett érdekes helyzethépet festenek Varsóról és környékéről. Észreint a lakosság állandóan menekül a lengyel fővárosból. A jobbmóduak hihetetlen árat fizetnek autókért, hogy csak a legközelebbi vasutállomásra vigyék őket. A Varsóba vezető direkt vonalakat katonai hatóságok toglalták le, minden pályaudvar tele van csapatokkal és a polgárok absolute képtelenek Varsót vonaton elhagyni. Egy autót az első vasuti csatlakozó állomásig, amelyről civil tovább utazhat, körülbelül ötszáz rubel. A szegényebb lakosság minden módot felhasznál, hogy a várost elhagyhassa. Házi butorral megrakott és kutyák által huzott sok szánkó látható. A németeken kívül még egy ellenség fenyegeti Varsót, az éhínség. A vidéki lakosság menekülése folytán nincs élelem behozatal a városba és ami van, annak fantasztikus az ára. Mindenki meg van győződve, hogy a németek napok múlva megkezdik a külső erődök bombázását, ha az orosz katonai hatóság fel nem adja a várost és meg nem kiméli a lakosságot az ostron szörnyűségeitől.

Berlin, december 23. A Curier Lodzki Varsonak német repülőgépekről történt legutóbbi bombázásáról a következőket írja:

Nyolc napig tartó nyugalom után Varsó szombaton újból borzasztó pillanatokot élt át. Reggel hat órától kezdve három órán keresztül szakadatlanul megremegtette a levegőt az aláhulló bombák robbanása. A német bombák több házort bedöntöttek. Az összedűlt házakból esmetetett emberek jajgatása és sóhajtása hallatszott. A romok alatt még ma is sokan hevernek eltemetve a reájuk zúdult törmelésektől. A bombázás összes áldozatainak száma állítólag ezer ember. Az egyik bomba a volt királyi kastély teraszára esett és megölte a tartományi kormányzó helyettesét. Mindössze két német repülőgépet láttak Varsó fölött, amelyek összesen mintegy 80 bombát dobtak a városra.

Rotterdam, december 23. A „Times” varsói tudósítója azt táviratozza lapjának, hogy a Zeppelinekről ledobott bombák száztizenöt embert megöltek és kétszázat megsebesítettek.

A kárpáti harcok jelentősége.

Amsterdam. A Daily Mail jelenti Pétervárról: Határozottan azt mondják, hogy az oroszok megállították az osztrák-magyar seregek előnyomulását a Kárpátokból. (Ezzel szemben az igaz, hogy az előnyomulás a Latorca

táján tört nyert.) A Visztula csak addig fedi a német balszárnyat, amíg a folyó befagy és ezután megszűnik annak stratégiai értéke. De hogy mikor lesz ez, azt nem lehet tudni. Itt nyugtalanok Varsó sorsa miatt, de úgy látszik, alaptalanul. Varsóban nincs nyugtalanság. Itt azon az állásponton vannak, hogy Németország megváltoztatja stratégiai alapelvét, úgy, hogy nyugaton nem várható olyan akciók, amelyek a háború végét siettetnék. (Megfelelnek Pétervárott Németország jobb karjának, Hindenburg seregének hatalmas ütése alatt arról, hogy milyen erősen és önállóan tudja használni Németország a bal karját.) Németország defenzív ereje oly nagy, hogy nem lesz könnyű megtörni.

Genf. A francia sajtó, vagy elhallgatja vagy meghamisítja a német sikereket az orosz harctéren. Jellegző a Temps cikke, amely fejtegetéseinek végén a következőket mondja: Ugy látszik, hogy Hindenburg meg fogja ismételni kísérleteit, hogy Sochacow irányában áttörje az orosz vonalat, amely alkalommal Petrikau tájékán az orosz balszárnyat fogja megtámadni. Ezalatt a döntő események az orosz föld legdélibb részén játszódhatnak le. A sziléziai vonalon és a Kárpátokban összpontosították a németek és az osztrák-magyarok összes erejüket. Ott ostrom dolgozik a Kárpátokban, de az oroszok nem álltak ellen. Az oroszok a galiciai kijáratoknál várják őket, hogy egyenként könnyebben megverhessék, amikor a nélkülözésektől kifáradva, a havas tájakon megtett meneteléstől összetörve megérkeznek.

Nagyberezna, december 23. Malomrét és Fenyvesvölgy között több mint huszonnégy órát szakadatlanul folyt a harc. Tegnap este Fenyvesvölgyet rohammal visszafoglaltuk. Köszönjük több orosz katonát került fogságba, köztük egy kapitány és egy főhadnagy.

Máramarossziget, december 23. Máramaros északi részében a visszavonulást fedező orosz hátrédeket tegnap megtámadtuk. Heves harc fejlődött ki, mialatt az oroszok utóvédjeik mögött erős sáncokat készítettek, a hova a harcban álló ellenséges csapatok is visszahúzódtak. Az itteni orosz erő ebben az erősen elszáncolt állásban tartja magát, nyilván azért, hogy erről a részről biztosítsa galiciai szárnyát.

Ágyúink az ellenséges sáncokat állandóan tüzelik.

Háromnegyed millió orosz harcol a Kárpátokban.

Rotterdam, december 23. A Daily Mail pétervári tudósítója 750.000 emberre becsüli a Kárpátok északi felében, Galiciában operáló orosz hadsereget. Krakó ostromától az oroszok nem sokat várnak, mert most már nyilvánvaló, hogy Krakó nagyon jól elkészült az ostromra. Hogy Krakó körül még mindig harcolnak az oroszok, az az angol lap pétervári tudósítója szerint titokzatos és érthetetlen dolog.

Varsó elfoglalása a béke közelségét jelenti.

Rotterdam, december 23. A londoni Daily Mail ma ideérkezett december 17-iki számában a lap pétervári tudósítója H. Hamilton Fyfe azt jelenti, hogy Pétervárott a közeli béketárgyalás lehetőségéről beszélnek. Az orosz fővárosban azt hiszik, hogy a német császár a karácsonyi ünnepeket fel fogja használni arra, hogy a béketárgyalás megkezdését indítványoz-

za. Ehhez azonban szükséges, hogy előbb elfoglalja Varsót, mert ha Belgiumon kívül Orosz-Lengyelország is birtokában van, akkor már kezében tartja annak zálogát, hogy a béke feltételei Németországra néve csak kedvezők lehetnek.

Kilenc orosz tábornok hadbíróság előtt.

Bukarest, december 23. A Dimineata jelenti Pétervárról: Rennenkamp tábornokkal és bűntársaival együtt még nyolc orosz tábornokot állítanak hadbíróvárszék elé a Lodzi és petrikau vereségek miatt.

Az oroszok gazdálkodása Galiciában.

Krakó, december 23. A „Nowa Reforma”-ban egy előkelő személyiség az oroszok pár napi bochniai uralmáról a következőket beszéli:

— Az orosz seregek, amely Bochniában volt, Parosewski tábornok volt a parancsnoka, aki úgy látszik, hogy lengyel. A tábornok Maisz dr. polgármester és képviselő házában szállott meg. Miután ő távozott, a főparancsnokság Rabakow tábornok hadtestparancsnok kezébe szállt át. Dimietriew Radko tábornok is időzött egy izben a városban. Automobilon érkezett és a városháza előtt állt meg. Dr. Maisz üdvözölte, azután ő tartott beszédet, amelyben biztosította a lakosságot, hogy az oroszok nem akarják a lengyelek vagyonát elvenni és nem ellenségei egyáltalán a lengyeleknek. Maisz dr. a beszédre azt felelte, hogy nem ért oroszul, mire Paroszewski tábornok meghagyta adjutánsának, hogy beszédét fordítsa le lengyelre. Az orosz tábornokok külsőben tisztességesen viselkedtek és igyekeztek a rablásokat, fosztogatásokat megakadályozni, de eredmény nélkül. Különösen a kozákok fosztogattak, még pedig tisztjeik társaságában. Az oroszok különben proklamációkat ragasztottak ki, amelyben „felszabadítást” ígértek a lengyeleknek. Hogy a lakosság mennyire hitt ezeknek a szavaknak, azt legjobban igazolja, hogy a falragaszokat az ozzel járó veszéllyel mit sem törődve, egy éjjel a lakosság egy szálit mind leszakította. A kárt, amelyet az oroszok Bochniában okoztak, két millióra becsülik.

Budapest, december 23. Egy katonatiszt, aki a polgári életben egy neu-szendeci szeszgyárnak tisztviselője, csapatainkkal együtt vonult be Neu-Szendecbe, a honnan a város elfoglalása után néhány nappal sorsulten hozták Budapestre. Neu-Szendec jelenlegi viszonyairól a következőket mondta:

— Az oroszok a városban tartózkodásuk alatt teljesen szétrombolták a víznyelveket. Egyébként azonban nem észlelhetők lényeges károk. A városban talált élelmiszereket és italokat azonban az oroszok mind elfogyasztották. Különös és jellemző dolog az orosz katonák kényes izlésére, hogy egy nagy bécsi illatszergyár ottani fióktelepének összes készletét megitták. A város körüli erdőkből nagyon sok fát vágta ki, a melyeket barakok építésére akartak felhasználni. A lakosság elmenekült az oroszok bevonulása előtt, még a legszegényebb nép is otthagya a várost. Az élelmiszer még most is nehézségekkel jár, mivel a Poprad

folyó hidját az oroszok fölrobolták. A helyzet azonban napról-napra javul. A menekültek egy nagyobb számmal érkeztek vissza. Az itteni lakosság körében sokan halnak meg éhen és ez a borzasztó helyzet napról-napra rosszabbodik.

Elpusztult lengyel vidékek.

Milano, december 23. A Szabo a következőket jelenti Pétervárról: Lengyelországnak az oroszok, majd a németek által megszállt részeiben leírhatatlan a pusztulás. A legszükségesebb élelmiszerek hiányoznak és a polgári lakosság körében sokan halnak meg éhen és ez a borzasztó helyzet napról-napra rosszabbodik.

Mairovitz Mór halála.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 23.

Ma délelőtt Máriaradnán elhunyt a megye kereskedelmi és ipari életének egyik legjelentősebb tényezője, a városi és megyei közélet általános szeretetnek és rokonszenvennek örvendett szereplője, Mairovitz Mór nagykereskedő. Elhunyt a gyermekeit, Mairovitz Emilt, dr. Vilmányi Izidorné Mairovitz Veronát, dr. Székely Sománé Mairovitz Gizit, dr. Mairovitz Adolfot és Mairovitz Mártont, további kiterjedt családját a előkelő rokonságát döntötte gyászba.

Az elhunyt a megye legagilisabb, legszorgalmasabb, legnunkásabb emberei közé tartozott. Energiája a tevénytársai soha sem hagyta őt pihenni a vasszorgalmával a hevesen években Radnán alapított fűkereskedő cégét az ország egyik legelső vállalatává emelve. Cégének telepe ma már négy vármegyére nyúlnak és több, mint kétszer munkásnak adnak kenyeret.

Elsőként kizárólag fűkereskedéssel foglalkozott, évek során azonban cége több más és kőbányát vett át. Milovai gőzfűrésztelpe legnagyobb volt a megyében, kőbányái voltak Milován, Solymoson, Bányafalván, Szuduk-püspökön és Bisztracszeresen, máshányója Kapriórán.

A munkán kívül egész idejét családjának és a jótékonyágnak szentelte. Az a szeretet és önfeláldozás, amellyel családjára iránt viseltette már szinte legendás volt, és a megyében soha sem folyt le olyan jótékony mozgalom, amelyből ki nem vette volna részét, amelyet más adományban nem részesített volna. Különösen az utóbbi nehéz időkben nyitotta meg a nemesszivű öreg ur tárcáját a szűkölködők számára, nagy összeget adományozott hadseregélyési cölökre, valamennyi hadbavított alkalmazottjának teljes fizetését folyósította a Radnán saját költségén berendezett és fenntartott egy huszágyas kórházat. Munkásai mindig mint juttatókat, atyjukat áldották.

Mairovitz Mór hosszú éveken keresztül tagja volt Aradvármegye, legutóbb pedig Arad város törvényhatósági bizottságának. Évtizedekig elnöke a máriaradnai izraelita hitközségnek és a tisztjéről csak legutóbb, betegsége miatt köszönt le. Tagja volt minden környékbeli és aradi jótékonyági egyletnek.

Mairovitz Mór halálának híre Aradon és a megye ur társadalmában mély megdöbbenést és igaz részvétet keltett. Az elhunyt temetése pénteken délelőtt tizenegy órakor lesz a máriaradnai gyászházból a lippai izraelita temető családi sírkertjébe. A temetésre Aradról reggel kilenc óra öt perckor a Tisza István-uti végállomásról külön villamosvonal indul, amely Óthalomról kilenc óra huszonhat perckor, Győrökről tíz órakor, Ménésről tíz óra tíz perckor, Páporról tíz óra husz perckor indul tovább a Máriaradnára 10 óra 40 perckor érkezik.

Tengeralattjárók támadása egy francia Dreadnought ellen

(Az otrantói szorosban meglepett francia flotta. — Elpusztított ellenséges tengeralattjáró. — Flottánk sikeres akciója.)

Távírási tudósítás.

Budapest, december 23.

A monarchia hajóhada idáig is kitűnően oldotta meg feladatát. Az Adrián operáló angol-francia hajókkal, amelyek sokszoros főnyben voltak, nyílttengeri ütközetbe nem bocsátkozhatott, azonban az ellenséges hadihajók se merészkedtek parti ütegeink közelségébe és éjszakára sem maradtak olyan területen, ahol a mi hajóink éjjeli támadásától tarthattak. Kis flottánk tehát pompásan sakkban tartotta az ellenséget, amíg ma arról érkezik hír, hogy támadóan léptünk föl az Adrián.

Tengeralattjáró hajóink egyike kifutott a nyílt Adriára és végighaladva a legvégső flotta-bázisunktól számítva is legalább száz-százötven kilométer utat téve meg az otrantói tengersizorosban rátalált a francia flottára, amely tizenhat nagy egységből állt. A tengeralattjáró torpedókat lőtt ki az ellenséges flotta egyik dreadnoughtjára és azután sértetlenül visszatért állomáshelyére. A német U 9 és U 21 bátor tettei mellé most büszkén sorakozik a mi hajórajunk XII. számot viselő tengeralattjárójának otrantói támadása.

Tengeralatti támadás az otrantói szorosban.

Budapest. A XII. számú tengeralattjárónak, melynek parancsnoka Lerch Egon sorhajóhadnagy, e hó huszonegyedikén délelőtt az otrantói szorosban tizenhat nagy hajóból álló francia flottát megtámadott, a Courbet típusú zászlóshajóra két torpedót lőtt ki és mindkétszer találta ellenséget. Flottában erre keletkezett zavar, egyes hajóknak veszedelmes közelsége, tenger erős hullámzása kevézetlen időjárás mellett megakadályozták azt, hogy a tengeralattjáró az illető hajó további sorsáról bizonyosságot szerezhessen. Flottaparancsnokság.

A francia tengeri zászlóshajó veszélyben.

Budapest. A francia haditengerészetnek négy Courbet típusú hajója van, a Jean Bart, a Courbet, a France és a Paris. Mindezek az újonnan épült dreadnought osztályhoz tartoznak és 1911. és 1912. években bocsátották vízre, huszonháromezernégyezer tonna tartalmuk és husz-huszonkét tengeri mértföldnyi gyorsaságot képesek kifejteni. Fővezetékük tizenkettő darab harzinc egész öttizedes, huszonkettő darab tizenötöttes és négy darab négy egész héttizedes ágyuból és négy vizalatti torpedó lanszirozó készülékből áll.

Ama zászlós hajón, melyre a XII. tengeralattjáró torpedókat lőtt, volt valószínűleg *Doude Lapeyrière* altengernagy az adriai francia flotta parancsnoka is. A hajó legénységi állománya mintegy 1400 ember.

A Curie tengeralattjáró naszád ahhoz a tizenhat tengeralattjáróhoz tartozik, melyek egy osztályt képeznek, még pedig a modern osztályt és amelyek az 1910—1913-iki építési időszakban készültek. A Curie tengeralattjárónak négyszáz tonna deplacementja volt víz felszínén és ötszázheven tonna víz alatt két torpedó lanszirozó csövel volt felszerelve. Nyolcszáznegyven lóerőjű gépe tizenkét-tizen négy mértföldnyi sebességet fejtett ki vízen és nyolckilenc tengeri mértföldnyi sebességet víz alatt. Művelési körének sugara óránként tíz tengeri mértföldnyi ut mellett egyezernégyezer mértföldre terjed ki.

A sikeres támadás színhelye.

Az otrantói szoros, amelyben Lerch sorhajóhadnagy a francia flottát meglepte és egyenesen a zászlóshajót támadta meg az Adrián a Jóni tengerrel köti össze. Legszűkebb pontján

Flottánk akciójának sikere annál jelentősebb, mert ugyanakkor, amikor a XII. vitéz parancsnoka vezetésével végrehajtotta megbízását és eredménnyel járt, a franciák egyik sumarine naszádját Dalmácia partjainál parti nehéz ütegeink elpusztították.

Arról még nincs értesítés, hogy mi lett a torpedóktól talált nagy francia csatahajó sorsa. A tengeri harorról a következőket jelentik:

Elsüllyesztett francia tengeralattjáró.

Budapest, december 23. A Curie francia tengeralattjárót anélkül, hogy támadáshoz juthatott volna, tengerpartunkon parti ütegek és őrhajók lövéddönték és elsüllyesztették. Parancsnokot és huszonhat főnyi legénységet megmentettünk és foglyul ejtettünk, csak a másodtiszt hiányzik. Flottaparancsnokság.

Hogy a Curie partvidékünk melyik helyén pusztult el, arról a hivatalos jelentés nem számol be és így azt nem lehet pontosan megállapítani ez idő szerint.

hetvenöt kilométer széles a szoros, legszélesebb helyén pedig mintegy száznegyven kilométer. A szoros torkán vezetődik át Korfuba a tengeralatti kábel Otrantóból. Otrantó a balkáni hajózásnak fontos kikötője és az otrantói szoros mintegy kulcsát alkotja az Adriának. A francia flotta ép ezért itt állt föl, hogy blokkolja a monarchia adriai hajózását és azonkívül tisztes távban érezze magát a meglopattestészerű megamaatavastól.

A francia lapok hazugággyára. A semlegesen tárgyalt egyik tekintélyes lapja, a *Borner Tagblatt* is, utóbbi számban megdöbbentő közlésekkel jelentette, hogy a francia sajtó a közönséggel dolgozik közönségnek e va i árá. Az emittent ap ugyanis azt írja, hogy a „*Vie Parisienne*” december 5-iki számában egy fényképfelvétel van a következő aláirással: „Ellenségünk II. Vilmos császár és vezérkara, amelyet lesújtva elhagynak egy lotharingiai haréteret.” A valóságban azonban miről beszél a kép? A német császár Svájcban volt övékkel egy ószi hadgyakorlaton, amikor levél tette magát svájci tisztek társaságában. Előtte egy svájci ezredes halad, mellette egy svájci lovastiszt és a császárt kísérő német tisztek csoportja mögött egy svájci tisztségviselő láthatjuk. Nyolc nappal később az emittent párisi folyóirat ismét két fényképet hozott a német császárról. „Lejebb folytatják ezek — írta a lap — és azt mutatják, hogy a császárt megtrégyálták a gondoz, vagy talán már lelkiismerete mardossa.” Ezek a képek is a svájci manőverekről való. Az egyikben a császár egy svájci ezredessel beszélget, a másikon több svájci tiszt társaságában látnak, közülük igen jól felismerhető Hoffmann, szövetségi tanácsos egyenruhás alakja — mondja a berni újság — és a *Vie Parisienne* eljárására megjegyzi: „Nem tudjuk a szemtelenségen vagy az ostobaságon bosszankodjunk-e?”

A vészhirek terjesztői ellen.

(A főkapitány az alaptalan nyugtalanságról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 23.

Greén Nándor Aradváros rendőrkapitánya ma hirdetésmény útján nyugtatja meg a város közönségét, amelynek körében az „utóbbi napokban némi nyugtalanságot észlelt”. Nagyon helyes intézkedés. Szüksége is van Aradváros közönségének, hogy olyan helyről, amelyek komolyságában megbízhatik, megnyugtató szavakat intézzenek hozzá. A lakosság idegei négy-öt nap óta olyan ostromot állottak ki, amely talán egy modern erődnek is sok lenne. Sok mindent látott a közönség és még többet hallott, a félig és egészen hiteles helyekről. Kétségbeesett elnézett körül, vajon mi történik körülötte? Akinek tevilágosításért fordult vagy titkosan elzárkózott vagy pedig bőbeszédűen a legszélesebb kombinációk szilipjét nyitva meg, a legfeketébb színekkel árasztotta el a bizonytalanság miatt nyugtalankodót. Ma reggel erre el tetőfokát az izgalom, amikor a közönség látta, hogy Aradról elazállítják a súlyosan pobosított katonákat.

Nagyon helyes, ha a főkapitány megnyugtató nyilatkozatot tesz közzé és az izgalomkeltést a vészhirek terjesztőinek rovására írja. Azenban a hatóság egy kis sé elkövetésére a lakosság körében a nyugtalanságot és elkövetés sietett a megnyugtatóra. A közönség napokig teljesen magára és a vészhirek terjesztőire volt bízva. Az utóbbiak jól elvégezték munkájukat és a közönség még árvaabbnak még tanácstalanabbnak tudta magát, mint a látható jelek kommentálása előtt.

A hatóságnak tehát nyomban körbe kellett volna lépnie és miután hiteltel információt szerzett, akár az újságok, akár falragasok útján is, néhány szóval már rég megnyugtatót volna az aradi közönséget. A veszedelmek elkerülésének egyik lebiztosabb eszköze a preventió. Ha ez idejében megtörténik, akkor a baj már csak föl akkora lehet, mint előzetes intézkedés nélkül.

Ha a főkapitány felhívásának az aradiak eleget akarnának tenni, akkor ebben a városban a lakosság felét fel kellene jelenteni, mert az utóbbi napokban mindeki vészhirek volt. Valószínűleg harsogott a trombitájuk, fűsikeltőn és ide szagatóan. Ezt látni és hallani lehetett. Minden hang elnémult volna azonban, ha illetékes helyről csak egy igaz szó érkezett volna, egy erőteljes gesztus mentette volna az észbontó zorekard.

A főkapitány hivatalos hirdetésménye a következő:

— Az utóbbi napokban a város lakossága körében némi nyugtalanságot észlelt.

Mint ahogy a nyugtalanságra semmiféle jogos alap nincs, kétségtelen, hogy annak előidézője csakis a vészhirek terjesztésével elszegretett feltehető vészhirookok minden igazságot nélkülöző hiriei lehetnek.

Ugyazért kérem a közönséget, hogy őrizze meg nyugalmát, bizzon a mi katonáink erejében és vitézségében és ne hűjön fel a vészmadarak alaptalan híreinek, hanem felismerje, amikor is én szokkal szemben annak randje és módja szerint elfogok járni.

Az oroszok párhuzamos üldözése Lemberg felé.

(A monarchia seregeinek fontos szerepe az oroszok üldözésében. — A lengyelországi és galíciai harcok.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 23.

Moraht őrnagy, a Berliner Tageblatt katonai szakértője a harotéri helyzetet a következőképp kommentálja:

Clausewitz, a régi katonai szakértő mondja: a győző joga, hogy üldözze az ellenséget addig a terepszakaszig, mely annak védekezésére alkalmat nyújt. E pillanatban még nem tudjuk, hogy a német keleti sereg s az ép oly győzelmes osztrák-magyar hadsereg mily mértékben gyakorolta e jogát, hogy csupán utána vonul az ellenségnek, vagy utána nyomul-e? Csak azt az egy hírt kaptuk a nagy orosz front megdőlése óta, hogy az osztrák-magyar lovasság a Nidát elérte s Andrejew déllengyelországi városán keresztül előre tört. Kétségtelen, hogy ez a pompás lovasság az ellenséges front egy részén keresztül tört előre, hogy megszokott snejdigságával a bombái processzust gyorsítsa.

Hogy sikerül-e az ellenséges seregeket alaposan megbomlasztani, az kérdéses, a december tizenhetedik győzelmi távirat azonban erre mutat. De a lodzi december hetedik győzelem után az oroszok december kilencedikétől tizenhetedikéig még Miazgánál tartották magukat, jelölve annak, hogy felfogták ők is: hogy most a háború e szakaszában s e színhelyén sok, sőt majdnem minden a lengyelországi küzdelem kimenetelétől függ. A most kiadott hivatalos jelentésekből meglehetősen biztonsággal meg lehet állapítani az ellenség visszavetett frontját. Habár nem látjuk szakadások nélkül egész harcvonalukat, de megállapíthatjuk, hogy főerejük oly terepszakaszokra érkezett, a melyeket „új előkészítő állásoknak” neveznek. Ha a mieink azonnal megtámadják őket, akkor új makacs és elkezeredett harcokra van kilátás.

Az üldözés harmadik módját, a „párhuzamos menetelést a visszavonulás legközelebbi célja felé”, a mely a leghatásosabb és az üldöző ellenség számára a végleges döntést szokta hozni, Észak és Déllengyelországban valószínűleg nem alkalmazták. A Visztula partjának alakulása, a Nowogeorgiewsknél esatlakozó Narw-vonal s a két ellenfél által választott legutolsó harcvonal nem engedték meg, hogy a paralelmarsot válasszuk, mint üldözési formát. Csak egy pontja van a keleti nagy nép-harcnak, a hol feszült várakozással nézünk a párhuzamos menetelés eredménye elé. Az osztrák-magyar csapatoknak a Kárpátokból való előnyomulását érttem Dolina-Stryjen keresztül Lemberg felé. Közös operációnk e szárnyának meg van a megkívánt mozgási szabadsága.

— Minden megvert seregnek van háta mögött, messzebb, vagy közelebb egy pontja, amelynek elérése legjobban szíven fekszik — mondja Clausewitz s aztán így folytatja: — Ha a győző egy mellékuton menetelését e pont felé irányítja, érihető, hogy ez a legyőzöttnék visszavonulását mily romboló módon fogja gyorsítani, azt siettetni, végre futással változtatni.

Az orosz jobbszárny, angol jelentések szerint, Varsótól ötven kilométernyire nyugatra, Stachzew (a Bzura mentén) környékén foglalt állást. Feltehető, hogy azóta már közelebb szorították Varsóhoz s így a mélyebben dél felé elnyúló orosz fronthoz viszonyítva hát-

rahajolt. Ez a valószínűség a mi 9. hadseregünk hatalmas nyomásának következménye. A Rawka torkolata a Bzurába hatvanöt kilométernyire van Varsótól. Az oroszoknak a Rawka folyását követő állása ezután valószínűleg messzebb délre a Pilicáig húzódik. Ha ez áll, akkor sikerült az oroszoknak megszabadulni az összenyomított délkeleti fronttal való visszavonulás veszedelemétől. De még mindig át kell lépniük az egész fronttal a Visztulát. Az arcvonal harcairól nem szólnak további jelentések, de miután Piotrkowot már 16-án, Przedborzot pedig 19-én elfoglaltuk, mialatt az oroszok északkeleti irányban visszavonultak, legalább a Tomaszow-Konszka vasuti vonalat elértük, hisz az osztrák-magyar hadisajtósztállásról halljuk, hogy szövetségeseink milyen hatalmas menetelési eredményeket mutatnak fel Déllengyelországban. Ettől délre a Nidánál állott meg az ellenség. A folyónak ugyanaz a frontja van, mint a határon túl a Dunajecnek, amelynek alsó folyásánál állnak a harcok. Tuchownál, a Biala völgyben az előnyomuló osztrák-magyar hadsereg vonala észak-keletnek hajol s Jaslón s Krosnón keresztül ugyanebben az irányban végződik. E helyzet feljogosít bennünket arra, hogy a legnagyobb eredményt várjuk.

Ha Nyugatgaliciában, ahol az oroszok újra erős csapatokat állítottak, csak folytonos küzdelmek közti előnyomulást várhatunk, ilyen csoportosítás mellett mégis egyik csapattestünk tehermentesíti némileg a másikat. S ha ezzel nem is értük el a lengyelországi és galíciai harcok végét, mégis tekintetbe kell vennünk, hogy most már üldözük az ellenséget. Nemcsak követjük, mint az oroszok november elsején a mi hadseregünket. Az üldözés a „győzelem második felvonása.” Kezünkben van a teljes győzelem eszköze: az energikus vezetés s az önfeláldozó csapatok.

Közjegyzői kinevezés. A hivatalos lap mai száma közli, hogy az igazságügyminiszter Heppes Béla dr. kolozsvári közjegyzőhelyettes Nagyányára királyi közjegyzővé nevezte ki. Az új közjegyző, akit Aradon is sokan ismernek, Heppes Aladár aradmegyei másodfőjegyző testvére.

Állami felügyelet alá helyezett külföldi cégek. A kereskedelemügyi és pénzügyi miniszterek együttes rendeletükkel The Gresham, Standard, The Law Union and Rock, Star, The Consolidated Assurance Company és Le Conservateur céget a minisztérium rendelete alapján felügyelet alá helyezték és felügyelő biztossá a The Greshamhoz Gerenday György dr. nyug. miniszteri tanácsost, a Standardhoz Rajnik Béla dr. budapesti ügyvédet, a The Law Union and Rockhoz Koós Elemér budapesti ügyvédet, a Starhoz Wertheimer Manó dr. budapesti ügyvédet, a The Consolidated Assurance Companyhoz Ruttkay Vilmos dr. miniszteri titkárt és a Le Conservateurhoz Hállay Ferenc dr. miniszteri titkárt neveztek ki. A „The Neuchatel Asphalt Company Limited” budapesti céget a minisztérium rendelete alapján szintén felügyelet alá helyezték és felügyelő biztossá Hegyeshalmy Lajos dr. nyugalmazott államvasuti elnökhelyettes igazgatót neveztek ki.

H I R E K. LEGÜJABB.

Potiorek nyugalomban.

Jenő főherceg az új főparancsnok.

Távirati tudósítás.

(Távirat, cenzurázva.)

Budapest. A Budapesti Közlöny holnapi száma a következő két legfelső királyi kéziratot közli:

— Kedves lovag Bilinski: Potiorek Oszkár tábornagy egészségi okokból előterjesztett kérelmére nyugállományba átvéte.

Wien, 1914. december 23.

Ferenc József, s. k.

Bilinski, s. k.

A másik királyi kézirat így szól:

— Kedves lovag Bilinski! Kinevezem Sarkotic Istvan altábornagyot vezénylő tábornoknak Bosznia és Hercegovinába és megbízom őt a boszniai és hercegovinai tartományi tönök teendőivel.

Wien, 1914. december 23.

Ferenc József s. k.

Bilinski s. k.

Budapest. Hivatalosan jelentik: Haderőnknek Szerbiából történt visszavonulása nyomán sok alaptalan híresztelés keletkezett. Legfelsőbb helyről történt rendeletre egy magasállású katonai bizalmi személyiség a helyszínén felderítést végzett. Megállapítást nyert, hogy főparancsnokság az ellenség teljes leverését vette tervbe és emellett nem volt eléggé figyelemmel a leküzdhetetlen nehézségekre. Az időjárás mostohasága következtében élelmiszernek és szükséges lőszernek a csapatokhoz odaszállítására lehetetlenné vált és miután az ellenség egyidejűleg új erőket gyűjtött és támadásba áttent, offenzívánkat kénytelenek voltunk ezért megszakítani. Az okosság parancsolta, hogy seregünk döntő harcra ne bocsátkozzék. Haderőnk visszavonult, de meg nem verték. Elkerülhetően volt, hogy a visszavonulásnál emberben és anyagban érzékeny veszteséget ne szenvedjünk, de erről szóló hírek tulzoltak. Balkáni haderőnk főparancsnoka Potiorek Oszkár tábornagy egészségi okokból történt lemondása elfogadtatván, az uralkodó helyébe Jenő főherceg lovassági tábornokot kegyeskedett főparancsnokká kinevezni.

Szófia: A szerbek vesztesége a legutóbbi vatjevi harcokban tizenhatezer ember.

Szófia. A király három órák kihallgatáson fogadta a miniszterelnököt. Az audiencián a külpolitikai helyzettről tanácskoztak.

Durazzo: Eszad pasa tiránai kastélyát felgyújtották.

Bukarest. Bratianu miniszterelnök a kamara elé törvényjavaslatot terjesztett, amely rendkívüli intézkedések megtételére hatalmazza föl a kormányt.

Pétervár. A Riga melletti Harischnban Von Deun protestáns lelkeszt kormányellenes igazgatásért agyonlőtték.

Bécs. A király ma hosszú audiencián fogadta Stürgkh gróf miniszterelnököt.

London: Boston nevű norvég gőzös az Északi tengeren aknára futott és elsüllyedt.

— A német bankkamatláb leszállítása. *Berlinből* jelentik: A birodalmi bank a kamatlábat hat százalékra öt százalékra szállította le.

— Táborigi lelkész kinevezés. *Szekeres László* dr., a minorita rendház tagját, realiskolai hittanárt a király tábori lelkésszé nevezte ki.

— Macchió báró utazása. *Rómából* jelentik: Macchió báró római osztrák-magyar nagykövet Bécsbe utasított.

— Kitérített motoros útgeparancsnok. *Münchenből* jelentik: A monarchia motoros útgeinek egyik parancsnokát, *Penzigli* századosot a bajor király a gyémánt csillagos bajor katonai érdemkereszttel tüntette ki.

— Lemondott az amerikai külügyminiszter. *Washingtonból* jelentik: Bryan külügyminiszter lemondott állásáról. A lemondást az amerikai semlegességgel össze nem férő hadiszállításokkal és a japán helyzettel hozzák kapcsolatba.

— A skandináv államok tüntetése az angolok ellen. *Malmöből* jelentik: Az angol erőszakosság ellen tüntetés céljából a skandináv államok kereskedelmi hajóikat eszentül hadihajóval kísértetik az oceanon.

— Karácsonyi Istentisztelet. Az ünnepi istentisztelet a minorista templomban a következő sorrendben lesznek megtartva: Karácsony ünnepén, pénteken éjfélkor ünnepélyes nagy mise. Reggel 7 órakor a pásztorok miséje, utána szentbeszédet tart *Vörös Tivadár* segédlelkész. 8 és 9 órakor csendes mise. Fél 10-kor szent beszéd, amelyet *Szekeres László* dr. főrealiskolai hittanár mond, utána ünnepi nagy mise, amelyet *Lakatos Ottó* dr. rendfőnök celebrált teljes papi segédlettel. Fél 12-kor csendes mise. Délután 5 órakor szentbeszédet mond *Novák R. Mihály* rendfőnöki titkár, ezután ünnepi ajtatósság és áldás lesz. A hívek a pénteki bójt alól, az ünnep miatt, teljesen föl vannak mentve. Karácsony második napján, szombaton reggel 7 órakor szent mise, utána szentbeszéd, amelyet *György László* segédlelkész tart. 8 és 9 órakor csendes mise, 10 órakor ünnepi nagy mise, fél 12-kor csendes mise. — Délután 5 órakor szentbeszédet mond *Kausz Leó* hitoktató, ezt követi a litánia és áldás. Karácsony harmadik napján, vasárnap reggel 7 órakor szent mise, amelynek végzetével *Szmodits Károly* hitoktató tart szent beszédet. 8 és 9 órakor csendes mise. 10 órakor énekes mise. Dél 12-kor csendes mise. — Délután 5 órakor közös imaóra magyar hazánk jáváért. Az évszázad Isten-tisztelet, december 31-én, csütörtökön délután öt órakor lesz.

— A gazdasági cselédek termény-járandósága. A kormány a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1912. évi LXIII. törvényekben foglalt felhatalmazás alapján, 9090—1914. M. E. szám alatt rendeletet bocsátott ki, a gazdasági cselédek termény-járandóságának kiszolgáltatására nézve. E szerint aki terménybeli járandóságul bizonyos mennyiségű búzának vagy rozsának szolgáltatására van kötelezve, annak e rendelet hatálya alatt, ezen járandóságnak csak kétharmadrészt szabad búzában vagy rozsban kiszolgáltatnia; egyharmadrészt pedig ugyanannyi árpával vagy kukoricával kell pótolnia és az értékkülönbözetet a hatóságilag megállapított legmagasabb árak szerint számítva, készpénzben kell a cseléd részére kifizetnie. Aki ez ellen vét és a termény-járandóságot kétharmadrésznél nagyobb mennyiségben szolgáltatja ki búzában vagy rozsban, kihágást követ el és kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

— Magyarok a Vörös Félholdért. *Budapestről* jelentik: A hadsegélyező bizottság december 27-én Tisza István gróf elnökletével tanácskozik a Vörös Félhold támogatásáról. Tisza meghívójában meleg hangon ír a török-magyar fegyverbarátságáról és a Vörös Félhold missziójáról.

— Karácsonyi koncert az angol katonáknak. *Londonból* jelentik: Az angol katonák karácsonyi mulattatására nagy koncerttársaságot ment Londonból a haretérré.

— Adományok. Mind szélesebb körben találkozik tetszéssel az a feltétlenül helyes gondolat, hogy az ujévi üdvözlőlevelet megelégelt váltani a katonák árvái javára. *Varjassy Lajos* ma a következő levelet kapta *Hehs Vilmos* törvényhatósági bizottsági tagtól: Nagyságos Polgármester Ur! „Pesten mozgalom indult meg, hogy az ujévi gratulációkat a háboruban lévő családtagjai, valamint az árván maradtak részére váltsa meg a közönség. En ezt a mozgalmat szépnek, nemesnek, helyénvalónak találok és ógunk, Dr. Földes és *Hehs* nevében 50 koronával váltam meg. Mellekelem az ötven koronát, valamint az ötödik száz koronát és midőn úgy mélyen tisztelt Polgármester urnak, valamint városomnak és hazámnak boldog újévet kívánok, azzal a hő öhajjással ajánlom magam nagyrabecsült jóakarataiba, vajha sorsunk intézői megelégedvén a sok szomorúságot és gyászt, megteremtenék a békét, a melyet azt hiszem minden jóérzésű ember ósztinte szívből óhajt.” A polgármesteri hivatalban még a következő adományok folytak be a hadbavonultak családtagjai részére: *Makon Zoltán* 20 K. *Berec Ferenc* gyűjtése 90 k. 47 f. *Grünblatt* nővérek 10 K. *Priegl István* dr. gyűjtése 10 K. 50 f.

— Nyilvános köszönet. A Fischer Elízé épületben levő Vöröskereszt kórházban ápolat sebesültek Karácsonyfa ünnepélyére és ajándékára a következő nemesszívű adakozók voltak szívesek adakozni. *Adler Andor* 20 korona, özv. *Andrányi Károlyné* 40 korona, Aradi *Csanádi Gazd. Takarékp.* 25 korona, Aradi *Első Takarékpénztár* 25 korona, Aradi *Ipar- és Napbank* 25 korona, Aradi *Polgári Takarékpénztár* 25 korona, Aradi *Széchenyi Gőzmalom* 25 korona, Aradmegyei *Takarékpénztár* 25 korona, *Baross Boriska* 20 korona, Dr. *Baross Ferencné* 20 korona, *Baross Lajos dr.* 40 korona, *Baross Zsiga dr.* 20 korona, *Báró Bánhidu Antalné* 20 korona, *Bogdan Emmi* 3 korona, *Bogdanffy Béláné* 10 korona, Dr. *Fábry Sándorné* 10 korona, *Özveggy Friebeisz Miklósné* 10 korona, *Csellényi Ernőné* 5 korona, *Gyurkovics Mária* 1 korona, *Heinrich Sándor* 10 korona, *Özveggy Hegegedüs Lászlóné* 3 korona, *Hehs Béla* 10 korona, *Hadbavonuló* 2 korona, *Özveggy Jakabffy Zoltánné* 10 korona, *Kabdebó István és Lajos* 30 korona, *Özveggy Kabdebó Antalné* 2 korona, *Koll Lipót* 40 korona, *Kintzig Jánosné* 20 korona, *Köpf János dr.* 20 korona, *Köyer Márton* 20 korona, *Laczay István* 10 korona, *Leopold Zsigmond* 20 korona, *Luasztig Andor* 2 korona, *Mittler Izidor* dr. 2 korona, *Neuman Dániel báró* 25 korona, *Neuman Adolf báró* 20 korona, *Neuman Károly báró* 20 korona, *Névtelen adakozó* 5 korona, *N. N.* 2 korona, *Ottenberg Tivadár* 10 korona, Dr. *Parecz Béláné* 10 korona, *Parecz György dr.* 20 korona, *Pálmay Lajos dr.* 20 korona, *Perzsa Tóni* 5 korona, *Purgly Jánosné* 20 korona, *Özveggy Purgly Lajosné* 1 korona, *Purgly László* 10 korona, *Ring Géza* 10 korona, *Rosenberg Miksa dr.* 20 korona, *Scherlag Henrik* 10 korona, *Schoor Lajosné* 10 korona, *Özveggy Svidner Bernáthné* 10 korona, *Székely Inigó dr.* 10 korona, *Steiner Ferencné* 3 korona, *Steiner Ivánné* 10 korona, *Tenzer Lajosné* 20 korona, *Báró Urbán Ivánné* 20 korona, *Urbán Péter báró* 20 korona, *Vásárhelyi Jánosné* 10 korona, *Vásárhelyi Józsefné* 10 korona, Dr. *Visky Pálné* 10 korona, *Vikás dr.* 5 korona, *Összesen* 936 korona. Fogadják a nagy-lelkű adakozók úgy szegény sebesülteink, mint az én hálás köszönetemet, hogy a jótékony célt szolgáló igyekezetemet nagy-lelkű adományaikkal elősegítették. A Karácsonyfa ünnepély d. u. 4 órakor lesz a kórházban, ahol az érdeklődőket szívesen látjuk. *Dr. Köpf Jánosné.*

— Kérelem. Az Arad városi gyermekkórház igazgatósága főkörri a nemesszívű közönséget, adományaival togozó lehetővé, hogy a kórházban ápolat szegény gyermekek részére karácsonyi ünnepélyt rendezhessen. Az adományok az Arad városi gyermekkórház gondnokságához a gyermekkórházba küldendők.

— A pankotai Vörös Kereszt /fiókegyesület és Füllesztaltársaság ma délután a sebesültek részére karácsonyfa-ünnepélyt rendezett, amely alkalommal ajándékok kerültek kiosztásra. Az ünnepélyen *Gerda Zsigmond* elnök és *Nagy József* piébanos lendületes beszédben lelkesítették a közönséget és a sebesülteket.

— Jézus élete. (Vallásos kép az Urániában.) A ma este beköszöntő nagy ünnepen, a szeretett ünnepén a színház, rendes szokásához híven, egy szent képpel, Jézus életének gyönyörűen színezett és mesésen rendezett filmjét adja elő. A közönség ismeri már ezt a gyönyörű filmet, mely a szeretett kedves ünneppének áhitatát van hivatva növelni és a Megváltó szeretetének cseppjeit beleoltani az emberekbe és csak azt kell megjegyeznünk hozzá, hogy a színház igazgatósága gondoskodott arról, hogy a film kísérő zenéje is kifejezze azt az áhitatot és meleg szeretetet, amely a mai szent estén mindnyájunk keblét öltöti. A nagy kép mellett egy egész csomó gyönyörű vígjáték szerepel és azonfelül a Korintuszi szűz című dráma. Ma délután négy órakor kezdődik az előadás. 5

— A Kulturpalota könyvtára december hó 24-től január 4-ig zárva marad. A könyvkölcsönzés 4-én délelőtt 10 órakor kezdődik.

— Egy nap. Rövid idő ugyebár egy nap a mégis milyen fontos időszakot jelent a karácsonyi ünnepek alatt. A nagy, hatalmas tolongás, a várva-várt igazi forgalom szindus képekben, ilyenkor játszódik le, a városok boltjaiban. Megindul az emberáradat és a kereskedők, bár a nehéz munka az övék, örömmel látják, mint telik az üzlet vásárlóközönséggel. Természetes, hogy ezen mozgalmas napokban, a legnagyobb diadalt azok az áruházak ültik, amelyek a sok játék- és ajándéktárgyat szállítják a karácsonyfa alá. Vezető szerepe van Fischer Simon Nagyáruházának, Szabadság-tér 12. sz. alatt. Ha betekintünk ebbe a ragyogó helyiségbe, büszke örömmel telünk el, mert azt látjuk, hogy bizony már nagyváros számba megyünk. 1985

— Olcsó ékszerek alkalmi vételék. *Folytán* arany, brilliáns, gyémánttárgyakat és órákat igen olcsón nagy választékban árusít *Waldmann I. ékszerműves*, Szabadság-tér 14. sz.

— Köpeskönyvek, ifjúsági iratok és meséskönyvek, diszmunkák, zeneművek, diszlevélpapírok, íróasztal-dobozok, kifestő-könyvek, emlékkönyvek, lev. lap-albumok, olajfestmények, karácsonyfadíszek, imakönyvek stb. stb. legelőcsöbbon *KERPEL* könyvkereskedésében szerezhetők be. Ugyanott a legelegánsabb, divatos névjegyek is megrendelhetők. 411

— *Grallert J.* és fia ékszerész, *Andrássy-tér 22.* Karácsonyi ajándékokat a háborús viszonyokra való tekintettel leszállított árak mellett árusít mindennemű brilliáns, gyémánt és aranyékszereket. Nagy ezüstáru raktár rendkívüli olcsó árakban.

— Felhívjuk lapunk olvasóinak szíves figyelmét *Gabor Miklós* cukorka-üzletének lapunk mai számában levő hirdetésére. 5879

— Karácsonyi és ujévi alkalmas ajándékok, elegáns női táskák, uti készletek, bőröndök, fésű- és manikűr-garnitúrák, játékszerek, társasjátékok s más ajándéktárgyak nagy választékban és legelőcsöbbon *Hegedüs Gyula* cégnél, *Arad, Andrássy tér 16.*

— A háborúra való tekintettel igen szolid árakban árusít brilliáns, gyémánt, platina, arany- és ezüst ékszereket, ezüsttárgyakat és órákat *Igaz Sándor* ékszerész, *Andrássy-tér*, *Minorita-palota*. Telefon 821. sr.

— Karácsonyi és ujévi ajándékokban alkalmi vásárlás nyitott meg *Fischer Mór* üveg- és porcellán-üzletében *Andrássy-tér 25.* (Telefon 568.), ahol a legizlésebb réz- és bronz diszműtárgyak és gyönyörű virágkülönlegességek óriási választékban vannak. Képektervezések legizlésebbben készítetnek. Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök. 5769

— A háború aktuálisai. A jó és olcsó bevásárlási forrás Aradon a *Színházi Versenybazar*ban található, ahol már megkezdődött a nagy karácsonyi vásár az e célra külön átalakított emeleti óriási termében. Külön játék-babaklinika. Tekintve a mai viszonyokat, a nálam vásárolt babákat a legmérsékeltebb árban javítottam. *Színházi Versenybazar.* 5767

— Nagy karácsonyi vásár *Kerpelnél*. 411

Igaz Sándor Igen szolid árak!

ékszerész

Minorita-palota. Telefon 321. sz.

Nagy választék: Brilláns, gyémánt, platina, arany és ezüst ékszerekben, ezüstneműekben és órákban.

Alapítva 1902-ben.

5855

Alapítva 1902-ben.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1914. évi december 24-én:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyzetekkel:

Gyermekelőadás:

H a m u p i p ó k o

vagy az aranycipő meséje.

Látványos varázserő.

Este nincs előadás.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre

NYILTTÉR.*

Fájdalmas szívvel, megtört lélekkel tudatjuk, hogy imádattal szeretett jó atyánk illetve nagyatyánk

Mairovitz Mór

a legjobb atya, nagyatyja és rokon áldásdus életének 72-ik évében f. é. december hó 23-ikán hosszas szenvedés után elhunyt.

Felédhetetlen drága halottunkat f. hó 25-ikén d. e. 11 órakor máriaradnai otthonunkból a lippai izr. temetőbe kísérik s ott családi sírholtunkban örök nyugalomra helyezték.

Puritán jelleme, vallásos nemes szive és embertársai iránti szeretete vezérelték egész életét.

Emlékezte legyen örökké áldott!

Máriaradna, 1914. december hó 23-án.
Mairovitz Emil, Mairovitz Helén férj. dr. Villányi Izidor, Mairovitz Verona férj. Ehrenwald Vilmosné, Mairovitz Gizi férj. dr. Székely Sománé, dr. Mairovitz Adolf, Mairovitz Márton gyermekei. Villányi István és Irén, Ehrenwald László és Lili, Tausz Artur és Elza, Székely Gyuri és Klári, Mairovitz Imre, Mairovitz Annuska, Margitka és Évike unokái. Mairovitz Emilné szül. Deutsch Elza, dr. Mairovitz Adolfné szül. Bogdán Irén menyei. Dr. Villányi Izidor, Ehrenwald Vilmos, dr. Székely Soma vejei.

Koszorúk mellőzése kéretik.

Fájdalomtól megtört szívvel jelentjük a súlyos veszteséget, mely bennünket cégünk alapítója

Mairovitz Mór ur

a Mairovitz Mór és fiai cég seniorfőnöke

elhunytával ért, ki folyó hó 23-án d. e. 11 órakor 72 éves korában jobblétre szenderült. Hosszu életének egész idejét munkában töltötte s cégünk íradhatatlan tevékenységű, nagytudású, széles látókörű vezetőjét veszté az elhunytban, kinek távozása pótolhatlan veszteséget jelent számunkra.

Emlékét hálás érzületünkkel kifolyó kegyelettel fogjuk őrizni.

Máriaradna, 1914. december hó 23-án

Mairovitz Mór és Fiai.

Mély bánattal s igaz fájdalommal tudatjuk, hogy nemesszívű és áldozatkész seniorfőnökünk

Mairovitz Mór ur

tevékeny s munkás életének 72-ik évében folyó hó 23-án elhunyt.

Gyászoljuk benne humánus és fenkölt gondolkodású főnökünket és vezetőnket. Atyai bánásmódja — melynek mindnyájan részesei voltunk — örökké felejthetetlen lesz előttünk s emlékét el nem múló kegyelettel zárjuk szívünkbe.

Máriaradna, 1914. december hó 23.

Mairovitz Mór és fiai cég személyzete.

Limbeck János és fia első m. kir. szab. érkeporosó gyára és temetésrendező vállalata.

Özv. Wieser Mártonné szül. Jaszlics Anna, mint édes anyja a saját, ugyancsak az alólírottak nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja a hön szeretett gyermek, illetve testvér, nagybácsi és rokon

Wieser Aladárr,

Arad szab. kir. város tb. főszámvevője, tartalékos hadnagy a gyulai 2. sz. népfőlközlő honvéd gyalogezredben,

f. évi október hó 31-én esteli 8 órakor, életének 36-ik évében, a déli haretéren, szeretett hazánk védelme közben szerzett súlyos sebesülése következtében, a sarajevói csapat-kórházban hősi halált halt.

A sarajevói katona-temetőben f. évi november 1-én ideiglenes nyugalomra helyeztetvén, holttestei Sarajevóból Aradra szállítva, folyó évi december hó 24-én d. e. 11 órakor fognak az aradi felső temető halottas csarnokából a rom. kath. anya-szentegyház szertartásai szerint történt beszentelés után Arad szab. kir. város által felajánlott dísz-sírhelyen örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért f. hó 28-án d. e. 9 órakor fog a főtisztelendő minorita atyák-szentegyházában az egék Urának bemutattatni.

Drága emléke követendő példa gyanánt szívünkben örökké élni fog!

Arad, 1914. december hó 23-án.

Wieser Vilma, Czobor Ottó, Wieser Márton, testvérel. Czobor Ottóné született Volák Ilona, Wieser Mártonné született Schmidt Anna, sógornői. Czobor Ilonka, Czobor Erzsike, Wieser Antal, Wieser Aladár, Wieser Tibor, unokahugai és öccsei. 41

PRO PATRIA

A MARTA Magyar Automobil Részvénytársaság Arad igazgatósága és tisztviselői őszinte fájdalommal tudatják, hogy

Sarlot István

mérnök,

5983

a os. és kir. 33. gy. ezred tart. zászlósa,

a cég aradi gyártelepének buzgó tisztviselője december hó 3-án ifju életének 26-ik évében a szerb csatamezőn Valjevo közelében ellenséges golyótól találva hősi halált halt.

Emlékét kegyelettel fegyük megőrizni!

Képeskönyvek

20, 30, 50, 70 fillér, 1 K., 2 K.

4861

Mesekönyvek
20, 30, 40, 60 fill. 1 K., 2 K.

Társasjáték
30, 50, 70, 90 m. 1-50, 2 K.

Legújabb, 70 fill.
Toronykockajáték

**Karácsonyi és
Újévi képeslapok**
4-6-8-10 fill.

Levelpapír
fehér és színes
csomagban 20 fill.,
dobozban 1 K.-tól

Décsi Géza könyv- és papírüzletében
Forray-utca, Telefon 902.

Meghalt a golya.

?

5747

Cognac,

Likörök,

Szilvorum,

Törkölypálinka,

Tea és Rum

jutányos áron kaphatók:

Körösvölgyi Pálinkaraktár,

Lloyd-palota.

2871

A háborúra való tekintettel

az összes árulmat az eddigi olcsó áron aul árusítom.

Nálam kaphatók legjutányosabban:

Képeskönyvek, mesekönyvek, díszmunkák, imakönyvek, emlékkönyvek családi és díszlevelpapírok, Fadszművek festésre, égetésre, fémdomborításra az összes kellékekkel. Festékdobozok, festőminták az utóbbi kölcsön is. Karácsonyfa díszek minden elfogadható áron. Modern és elegáns névjegyek különféle áron, azonnal készítenek.

110.000kötetes kölcsönkönyvtár, kedvező fizetési feltételek mellett.

Krausz Paulin

könyvkereskedése, Színház-épület. Telefon 511.

* Az ezen rovat alatt közöltékekért nem vállalunk felelősséget.

Apró hirdetések.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Fiatall ur nő

tisztességes ismeretséget keresi intelligens fiatal ember. Választ kér „Pekete Péter” jellegre a lap kiadóhivatalába. 5958

ALKALMAZÁST KERES.

Mérlegképes könyvelő

perfekt magyar-német levelező, hadmentes, azonnali belépésre állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 5956

Több évi

irodai gyakorlatl rendelkező perfekt német leány pénztárnoknő, vagy irodai alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 5961

Fiatall

fűszerkereskedő segéd azonnali belépésre állást keres. Cím Herceg Mihály, Nagykamarás. 5942

ALKALMAZÁST NYER.

Kifutó fiu

felvétetik Batthyány-utca 82. sz. kenyérsütődében. 5959

Gép- és gyorsíró

kerestetik azonnali belépésre. Magyar-német nyelven írt ajánlatok fizetési igények megjelölésével „Szorgalmas” jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 5938

KIADÓ LAKÁS.

2, esetleg 3 szobás

udvari lakás olcsón kiadó Behm-utca 1/a. Ugyanott egy udvari butorozott szoba is kiadó. 5960

Belvároshoz

közel eső Illés-utcai 51a. számú magánház, kert, 3 szoba, konyha és mellékhelyiséggel, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 5488

ÜZLETEK.

Vegyeskereskedés

igen jutányosan eladó, berukkolás miatt. Cím a kiadóhivatalban. 5954

Egy régi jómenetelt

fűszerkereskedés, összes jogok megvannak, elköltözés folytán előnyös árban eladó. Bővebbet Radnaly-ut 24. alatt. 5921

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Burgonya,

kitűnő ízű, kisebb-nagyobb mennyiségben, házhoz szállítva kapható Niederhanser Gyula gazdagsága Arad, postafiók 168. 5260

Meleg szoba-csipők

minden színben, párja 1. kor 70 fill., 1 kor. 90 fill. és 2. kor. 16 fillér. Csipő tözsde Apolló mozi mellett. Ugyeljünk a címre. 5161

Náder Gyula és Fia

késműves és villanyszerelési üzlete Weitzer János-u. 11. Mindennemű javítások és felszerelések, hajnyíró-gépek és borotvák köszörlése legmegerősebben eszközöltetnek. 5567

Veszek

uraktól levett férfi ruhát, téli kabátot, városi és utazó bundát a legmagasabb árban. Mindennemű használt butort veszek. Biefer Ignác, Szent-Pál-u. 12. 4699

Rózsaburgonya

és hópehely a nyírségből, csakis elsőrendű, állandóan kapható legjutányosabb árban, házhozszállításal Rubinstein Mór szállítmányozási üzletében Arad, Minorita-palota-Telefon 188. 5922

KÜLÖNFÉLE.

Szépen berendezett

különbejáratu utcai szoba villanyvilágítással, kiadó. Teljesen jókarban levő hálószoba jutányosan eladó. Kápolna-utca 8. 5920

Nincsen szebb és szórakoztatóbb

karácsonyi ajándék

fiatalnak és öregnek egyaránt, mint a mindenütt feltűnést keltő

rajzoló-készülék!

Egyedüli raktár és főelárusító:

Pichler Sándor

könyv-, papir- és írószerkereskedő Arad, Szabadság-tér 1. szám.

Névjegyek

csinos kivitelben készűnek az Aradi nyomda r. t. nyomdájában.

7116-1914 pm.

Hirdetmény.

A Hungaria Általános Biztosító Részvénytársaság az országos Hadsegélyező Bizottság tagjai közreműködésével, a háborúban wonultak családja részére kölcsönösségi alapon hadi biztosító pénztárt létesít.

Ez a hadi pénztár nyitólétszámával alkotott, a háborúban wonultak családja részére kölcsönösségi alapon hadi biztosító pénztárt létesít. Ez a hadi pénztár nyitólétszámával alkotott, a háborúban wonultak családja részére kölcsönösségi alapon hadi biztosító pénztárt létesít.

Egy tagsági rész-és járulék 5 korona, egy-egy hadbavonult egyén több 5 koronás résszel de legfeljebb 80 résszel, tehát összesen 150 koronával vehet részt a pénztárban.

Ha az elhalálozás nem lesz nagyobb, mint a múltban léfoylt nagy háborúk halálozás aránya, akkor minden egyes 5 koronás befizetésre valószínűleg 125 korona

tehát pld. 50 korona befizetésre 1250 korona fog esni.

Felhívom a város községének, a gyásipárosok, kereskedelmi vállalatok és a gazdasági élet minden részét érintő jótékony célú intézményre, mely már eleve biztosítja, hogy a háborúban elesett kősök családja háború befejeztével a nyitólétszámával megóva legyenek.

Mindennemű felvilágosításai a Hungaria Hádi biztosító Pénztár ügyeit vezető Hungaria Általános Biztosító Részvénytársaság igazgatósága (Budapest VII. Károly körút-3 sz. késséggel szolgál.

Arad, 1914. december 16.

Varjassy polgármester.

A legdivatesabb

karácsonyi és újévi

levélpapírok a legolcsóbb árban beszerezhetők

Jámbor Antal

papir- és írószerüzletében Arad, Andrássy-tér 3. (Tabajdi-utcai oldal) Telefon szám 1022. 1931

A legolcsóbban szerezhetjük be szükségleteinket

A Központi Nagy Áruház-

ban József főherceg-ut 1. (a városházzal szemben.)

Nagy

Karácsonyi Vásár

játék, diszmuáru és karácsonyfa-diszekben.

Jótékony egyesületek és Vörös-kereszt részére 10% engedmény

Viszonteladónak árendemény!

Viszonteladónak árendemény!

FIGYELEM!

A legszerényebb és legkényesebb igényeket kielégítő nagy

karácsonyi cukorka vásár

megkezdött

5879

Gábor Miklós Arad,

Salacz-utca 1. szám (Lőcs-ház.) Telefon 10-59. sz.

Nagy választék csokoládé karácsonyfa diszekben.

Marcipán dessertek. Legfinomabb élvezeti különlegességek.

Dus választék szaloncukorkákban.

Nagy választék karácsonyi dísz-szobrocskákban (cukorkával tölthető)

Felhívom a vásárló közönség figyelmét, vásárlását szíveskedne mihamarább eszközölni, hogy az utolsó napokban az óriási torlódások elkerülhetők legyenek.

Viszonteladónak árendemény!

Viszonteladónak árendemény!